БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ВАХТАСИДА

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 138 (18.914). ● Якшанба, 17 июнь 1984 йил ● Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети «Совет халқининг 1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабасининг 40 йиллиги тўғрисида» қарор қабул этганлиги илгари хабар қилинган эди.

Қарорда шу нарса уқтириб ўтиладики, ўз миқёси ва шиддати жиҳатидан тарихда мисли кўрилмаган ва империализмнинг энг реакцион зарбдор кучи — ўз олдига дунёда биринчи социалистик давлатни йўқ қилиб ташлаш, дунёга ҳукмрон бўлиш мақсадини қўйган гитлерчилар фашизмига қарши жанг ғолибона тугалланган кунга 1985 йил 9 майда 40 йил тўлади.

Бу уруш Совет Иттифоқи учун озодлик уруши, адолатли уруш бўлди. Совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари Коммунистик партия раҳбарлигида душманни қақшатқич мағлубиятга учратиб, социалистик Ватаннинг озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилиб қолдилар, Октябрь ишини муҳофаза этдилар. Улар фашистлар Германияси ва унинг иттифоқчилари устидан қозонилган ғалабага, Европа халқларини фашизм қуллигидан халос этишга, жаҳон цивилизациясини омон сақлаб қолишга ҳал қилувчи ҳисса қўшдилар, ўз ватанпарварлик ва интернационал бурчларини шараф билан бажардилар. Бу — уларнинг инсоният олдидаги улуғвор хизмати бўлди.

Ўтган ўн йилликлар совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги ғалабаси жаҳоншумул-тарихий аҳамиятини янада равшан ва тўлиқроқ кўрсатди. Германия фашизмининг, сўнгра Япония милитаризмининг тор-мор этилиши бутун жаҳон тараққиётига жуда чуқур таъсир ўтказди. Меҳнаткашлар оммасининг ўз социал ва миллий озодлиги йўлидаги кураши учун қулай шароитлар яратилди. Тараққийпарвар, демократик, тинчликсевар кучларнинг позициялари мустаҳкамланди, Коммунистик ва ишчи партияларнинг таъсири ошди. Жаҳон социалистик системаси вужудга келди ва муваффақиятли ривожланмоқда. Империализм мустамлакачилик системасининг инқирозга учраши жараёни жадаллашиб, унинг барбод бўлиши билан тугалланди.

Совет Иттифоқининг Улуғ Ватан урушидаги Ғалабаси социализмнинг афзалликларини, унинг жуда катта иқтисодий, социал-сиёсий ва маънавий имкониятларини тўла-тўкис намоён этди. Бу — улуғ Ленин барпо этган Совет давлатининг, энг илғор ижтимоий тузумнинг, социалистик иқтисодий системанинг ғалабаси бўлди. Улуғ Ватан уруши партия билан халқнинг метиндек бирлигини, ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар ва меҳнаткаш зиёлилар иттифоқининг, СССР халқлари дўстлиги ва қардошлиги бузилмаслигининг яққол намойиши бўлди.

Улуғ Ватан урушидаги ғалаба марксизм-ленинизм идеологиясининг қудратли ҳаётий кучини тасдиқлади. Чуқур ғоявий эътиқод, улуғ Ленин ишининг ҳақлигига астойдил ишонч совет халқи маънавий кучлари, унинг маънавий-сиёсий жипслигининг битмас-туганмас манбаи бўлиб хизмат қилди.

Улуғ Ватан урушидаги Ғалаба совет ҳарбий фани ва ҳарбий маҳоратининг устунлигини, ҳарбий кадрларимиз стратегик раҳбарлиги ва жанговар омилкорлигининг юксак савиясини кўрсатди. СССР Қуролли Кучлари жанговар ҳаракатлар давомида гитлерчиларнинг «Яшин тезлигидаги уруш» планини барбод этди, сўнгра эса ташаббусни қўлга олиб, урушда туб бурилишга эришди ва душманни узил-кесил тор-мор этди. Фашизм билан шиддатли олишувда Армия ва Флот жангчилари, халқ лашкарлари партия билан халққа астойдил садоқат, Ватанга муҳаббат, оммавий қаҳрамонлик кўрсатдилар. Фашист босқинчилари устидан қозонилган ғалабага совет партизанлари ва яширин шароитда иш олиб борган азаматлар салмоқли ҳисса қўшдилар.

Мамлакат меҳнаткашлари уруш йилларида улуғ жасорат кўрсатдилар. Ишчилар, колхозчилар, олимлар, инженерлар, конструкторлар ўзларининг фидокорона меҳнати билан металл ва ғалла, ёқилғи ва хом ашё учун, қудратли совет қуролини яратиш учун бўлган мислсиз жангда ғолиб чиқдилар. Совет хотин-қизлари мислсиз матонат ва меҳнат қаҳрамонлиги намуналарини кўрсатдилар. Фронтдаги ва мамлакат ичкарисидаги вазифаларни ҳал этишда Ленин комсомоли партиянинг жанговар ёрдамчиси бўлди. Уруш йилларида совет маданият арбоблари — ёзувчилар, шоирлар, композиторлар, артистлар, рассомлар, кино ходимлари, журналистлар халқнинг юксак таҳсинига сазовор бўлди. Улар ўз асарлари билан совет кишиларини оташин ватанпарварлик ва мардлик руҳида тарбияладилар.

Ленинчи Коммунистик партия совет халқи ғалабасининг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлди. У ўзининг кўп қиррали фаолияти билан сиёсий, давлат ва ҳарбий раҳбарликнинг, армия билан халқнинг, фронт билан мамлакат ичкарисининг мустаҳкам бирлигини таъминлади. Партиянинг даъватига биноан бутун мамлакат фашизмга қарши ҳаёт-мамот жангига отланди. Коммунистик партия чинакам курашувчан партия бўлди. Коммунистлар душманга қарши курашнинг энг қийин ва ҳал қилувчи участкаларида бўлдилар. Улар шахсий намуналари билан, эҳтиросли партиявий сўзлари билан совет кишиларига илҳом бердилар ва уларни ғалабага етакладилар.

Қарорда таъкидланишича, Югославия, Польша, Чехословакия ҳарбий қўшилмалари ва партизан армиялари ҳамда отрядларининг жангчилари, Болгария, Румыния, Албания, Венгрия ватанпарварлари, Қаршилик ҳаракатининг қатнашчилари ва фашизмга қарши яширин шароитда ишлаган азаматлар фашист босқинчиларга қарши фидокорона курашдилар. Ўз халқларининг содиқ фарзандлари, оташин интернационалистлар — коммунистлар озодлик курашининг олдинги сафларида бўлдилар. Иккинчи жаҳон урушидаги ғалабага эришишга АҚШ, Буюк Британия, Франция, Хитой халқлари ва армиялари, гитлеризмга қарши коалициядаги бошқа давлатларнинг халқлари ва армиялари катта ҳисса қўшдилар.

Улуғ Ватан урушининг сабоқлари сўнмас аҳамиятга эгадир. Бу сабоқларнинг энг муҳими шундан иборатки, уруш бошланмасдан аввал унга қарши курашмоқ керак. Тарих тажрибаси ўргатишича, тинчликни сақлаб қолиш учун барча тинчликсевар кучлар империализмнинг агрессив, авантюрачилик йўлига қарши жипслашиб, баҳамжиҳат, актив ҳаракат қилишлари керак. Халқларнинг ҳушёрлигини ошириш, социализм ғалабаларини ардоқлаб сақлаш ва кўпайтириш зарур.

Реакцион империалист доиралар, аввало Америка Қўшма Штатларидаги империалист доиралар тарих сабоқларини писанд қилмай социализмга қарши яна «салб юриши» эълон қилган, СССРдан ва унинг иттифоқчиларидан ҳарбий устунликка эришишга уринаётган, қуролланиш пойгасини тўхтовсиз кучайтираётган, зўравонлик позициясида туриб, суверен давлатларни ўз измига юритишга интилаётган бир пайтда шундай қилиш, айниқса, муҳимдир. Ғарбий Европанинг бир қанча мамлакатларида Американинг биринчи зарба урадиган ядровий ракеталари жойлаштирилаётганлиги, АҚШнинг Узоқ Шарқдаги ҳарбий тайёргарликлари кучайтирилаётганлиги, Япония тобора ҳарбийлаштирилаётганлиги жиддий таҳдид туғдирмоқда. АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари томонидан солинаётган уруш хавфи ошиб бораётганлиги Ватанимизнинг мудофаа қобилиятини, Совет Қуролли Кучларининг жанговар қудратини доимо мустаҳкамлашни талаб қилади.

Совет Иттифоқи қардош социалистик мамлакатлар билан бирга уруш хавфини тугатиш, қуролланиш пойгасини жиловлаш ва тинчликни сақлаб қолиш учун изчиллик билан ҳаракат қилмоқда. Коммунистик партия билан Совет давлати тинчликни сақлаб қолиш, ядро ҳалокатининг олдини олиш, ҳарбий-стратегик кучларнинг вужудга келган мувозанати бузилишига йўл қўймаслик учун имкони бўлган ҳамма ишни қилмоқдалар. Варшава Шартномаси мамлакатларининг халқлари ва армиялари қардошлик иттифоқи, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган социалистик давлатларнинг муваффақиятли равишда ривожланиб бораётган ҳар томонлама ҳамкорлиги тинчликни сақлаб қолиш ишига пухта равишда хизмат қилмоқда.

Коммунистик партиянинг қатъий ва изчил сиёсати туфайли совет халқи қирқ йилдан бери тинчликда яшаб келмоқда. Совет жамиятининг экономикаси, сиёсий системаси, социалистик демократия муттасил ривожланмоқда, умумхалқ давлати мустаҳкамланмоқда, совет кишиларининг моддий ва маданий турмуш даражаси ошмоқда. Ривожланган социализм жамияти совет кишилари барча авлодларининг фидокорона меҳнати билан барпо этилди ва такомиллаштирилмоқда.

Совет халқи Ер юзида тинчлик ва ҳаёт учун Улуғ Ватан урушида ғалаба қозонди. Инсоният фашизм асорати хавфидан халос бўлишга, ўз озодлигига кўп жиҳатдан дунёдаги биринчи социалистик давлат туфайли, унинг душман устидан қозонган тарихий ғалабаси туфайли эришди.

КПСС Марказий Комитети совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги Ғалабаси 40 йиллиги куни — 1985 йил 9 майни умумхалқ байрами сифатида нишонлашга қарор қилди.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларига, Армия ва Флотнинг сиёсий органларига саноат корхоналарида, қурилишларда, колхозларда, совхозларда, муассасаларда ва ўқув юртларида, ҳарбий қисмларда ва кемаларда, барча меҳнат коллективларида совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги ғалабаси, Совет Иттифоқининг фашистлар Германиясини ва милитаристлар Японияснии тор-мор этишга қўшган ҳал қилувчи ҳиссаси, Совет Қуролли Кучларининг халоскорлик хизматлари жаҳоншумул-тарихий аҳамиятини тушунтириш соҳасида кенг миқёсдаги идеологик, оммавий-сиёсий ишни авж олдириб юбориш тавсия этилди.

КПССнинг душман устидан қозонилган ғалаба ташкилотчиси ва илҳомчиси сифатидаги роли, совет кишиларининг, Армия ва Флот жангчиларининг, партизанларнинг ва яширин кураш қатнашчиларининг, мамлакат ичкарисидаги меҳнаткашларнинг оммавий қаҳрамонлиги атрофлича очиб берилсин.

Агитация-пропаганда ишининг ҳамма воситалари ёрдамида КПССнинг ривожланган социализмни такомиллаштириш, Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини, совет жамиятининг социал-сиёсий, ғоявий ва интернационал бирлигини мустаҳкамлаш соҳасидаги самарали ва собитқадам фаолияти, партиянинг халқ фаровонлигини ошириш соҳасидаги ғамхўрлиги яққол ва ишонарли тарзда кўрсатиб берилиши керак. Коммунистик партия билан Совет давлатининг тинчликсевар ташқи сиёсат йўли, жаҳон социализм позицияларининг мустаҳкамлиги, қардош коммунистик ва ишчи партиялари, барча тинчликсевар кучларнинг уруш хавфига қарши актив ҳаракатлари атрофлича очиб берилсин.

Империализмнинг халққа қарши реакцион моҳияти, АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчиларининг урушқоқлик режалари, реваншизм ва япон милитаризми фош этилсин, мафкуравий душманларимизга, иккинчи жаҳон урушининг тарихини сохталаштирувчи турли-туман қаллобларга далил-исботлар билан кескин зарба берилсин.

Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларига Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг 40 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни байрам қилиш тадбирларидан совет кишиларининг партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумлари қарорларини амалга оширишдаги меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини янада кучайтириш учун, 1984 йилги топшириқларни ва умуман беш йилликни бажариш йўлидаги социалистик мусобақани ривожлантириш учун тўла-тўкис фойдаланиш таклиф қилинди. Улуғ Ватан урушида совет халқи ғалабаси байрамини муносиб кутиб олишга қаратилган қимматли меҳнат ташаббуслари ҳар томонлама қўллаб-қувватлансин ва ривожлантирилсин. Ҳозирги шароитда план топшириқларининг бажарилиши, ҳалол, унумли меҳнат, юксак уюшқоқлик ва интизом — гражданлик вазифасигина эмас, шу билан бирга ҳар бир совет кишисининг, ҳар бир меҳнат коллективининг ватанпарварлик бурчи ҳам эканлиги доимо тушунтирилсин.

Улуғ Ғалабанинг юбилейига тайёргарлик бутун ғоявий-тарбиявий ишни кучайтиришга кўмаклашиши керак. Агрессив империалист доиралар кескинликни кучайтираётган, Совет Иттифоқига, қардош социалистик мамлакатларга қарши душманлик руҳидаги мафкуравий кампаниялар ва ғаламисликларни уюштираётган вазиятда меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги ва пролетар социалистик интернационализми, СССР халқларининг дўстлиги руҳида тарбиялашнинг аҳамияти тобора ортиб бораверади. Ҳар бир совет кишиси аниқ синфий позициялар, юксак сиёсий ҳушёрлик руҳида, империализмга нисбатан муросасизлик, социализмнинг ҳақлиги ва енгилмаслигига эътиқод руҳида тарбияланиши зарур.

Коммунистик партия, совет халқи, унинг Қуролли Кучларининг шонли жанговар анъаналарини пропаганда қилиш, ҳарбий ватанпарварлик ва мудофаа-оммавий ишни кучайтириш муҳим вазифадир. Совет кишилари, аввало, ёшлар ҳарбий иш кўникмаларини эгаллаб олишлари, социалистик Ватанни ҳимоя қилишга шай бўлишлари керак.

КПСС Марказий Комитети уруш ва меҳнат ветеранларига эътиборни кучайтириш, иқтисодий ва ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларида уларнинг ролини ошириш, ёш авлодни тарбиялашга уларни кенгроқ жалб этиш, Улуғ Ватан урушининг қатнашчилари тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиш вазифасини иттифоқдош республикаларнинг Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия комитетлари, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари, министрликлар, идоралар, касаба союз ва комсомол ташкилотлари зиммасига юклади. Уруш қатнашчилари учун амалдаги қоидаларда белгилаб қўйилган енгилликлар ва имтиёзлар берилиши устидан контроллик қилинсин. Уруш инвалидларининг ва ҳалок бўлганлар оилаларининг моддий-маиший шароитларини янада яхшилашга, шу жумладан уларга биринчи навбатда уй-жой берилишига ва медицина хизмати кўрсатилишига алоҳида эътибор қаратилди.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия комитетларига, Армия ва Флот сиёсий органларига, министрликлар ва идораларга, иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларига, халқ депутатлари Советлари ижроия комитетларига, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитети, СССР ДОСААФ Марказий Комитетига, Бутуниттифоқ «Билим» жамиятининг правлениесига, Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари союзига, Уруш ветеранлари совет комитети, Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетига, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик совет комитетига, ижодий союзларга Улуғ Ватан урушида совет халқи Ғалабасининг 40 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни байрам қилиш конкрет тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш вазифаси топширилди.

1985 йилнинг 3 майидан 9 майигача бўлган даврда Ғалабанинг 40 йиллигига бағишлаб иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, ўлка, область, округ ва район марказларида, шаҳарларда, саноат корхоналарида, совхоз ва колхозларда, муассасалар, ўқув юртларида, ҳарбий қисмлар ва кемаларда тантанали йиғилишлар ўтказилади. Улуғ Ватан уруши ветеранларини шарафлаш ташкил қилинади.

1985 йил 8 май куни Кремлдаги Съездлар саройида Москва шаҳри меҳнаткашлари ҳамда Москва гарнизони жангчилари вакилларининг Ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлади.

Қаҳрамон шаҳарлар меҳнат коллективларининг Ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ хотира вахтасини ўтказиш тўғрисидаги ташаббуси қўллаб-қувватланди.

9 май куни немис-фашист босқинчилари ва япон милитаристларига қарши курашда ҳалок бўлган Армия ва Флот жангчилари, партизанлар, қаҳрамон подпольечиларнинг ҳайкаллари ва обидаларига, қабрларига гулчамбарлар қўйилади.

СССР Маданият министрлиги, СССР Кинематография давлат комитети, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг Бош сиёсий бошқармасига, ижодий союзларга совет халқи ва Қуролли Кучларининг Улуғ Ватан урушидаги қаҳрамонона жасорати тўғрисида, ғалабанинг ворислари бўлмиш совет жангчилари ҳақида янги бадиий ва ҳужжатли асарлар яратиш борасида зарур ишларни қилиш тавсия этилди.

1985 йилнинг апрель ойида ижодий союзлар ва ташкилотларнинг 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида совет халқи Ғалабасининг 40 йиллигига бағишланган бирлашган пленуми ўтказилади.

Марказий газеталар ва журналларнинг редакцияларига, СССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига, СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетига, ТАССга, «Новости» матбуот агентлигига, Бутуниттифоқ авторлик ҳуқуқлари агентлигига, КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий адабиёт, «Плакат» нашриётларига Ғалабанинг 40 йиллигига тайёргарлик ва уни байрам қилишни кенг кўламда ёритишни таъминлаш, Улуғ Ватан урушида совет халқи ғалабасининг оламшумул-тарихий аҳамиятини очиб берувчи китоблар, плакатлар, альбомлар, бошқа материалларни СССР халқлари тилларида ва чет тилларда чиқариш вазифаси топширилди. Нашриётларнинг планларида кўзда тутилган ва уруш тўғрисидаги энг яхши бадиий, ҳужжатли ва мемуар асарлар ўз вақтида нашр этилсин.

СССР Фанлар академияси, Мудофаа министрлиги ҳамда Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасига 1985 йилнинг биринчи ярмида Улуғ Ватан урушида совет халқи Ғалабасининг 40 йиллигига, шунингдек милитаристик Япониянинг тор-мор келтирилишига бағишланган илмий конференция ўтказиш вазифаси топширилди.

ВЛКСМ Марказий Комитети, СССР ДОСААФ Марказий Комитети, Уруш ветеранлари совет комитети ёшларнинг революцион, жанговар ва меҳнат шон-шуҳрати жойлари бўйлаб юриши ғолибларининг Бутуниттифоқ слётини 1985 йилнинг май ойида қаҳрамон шаҳар Тулада ўтказадилар.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитетига, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитетига, СССР ДОСААФ Марказий Комитетига СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, СССР Маориф министрлиги, СССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети билан биргаликда 1985 йилнинг иккинчи кварталида Ғалабанинг 40 йиллигига бағишлаб, қаҳрамон шаҳарларда ёшларнинг биринчи Бутуниттифоқ ўйинларини ўтказиш тавсия этилди.

1985 йилнинг майида Москвадаги Тушино аэродромида Улуғ Ватан урушида совет халқи Ғалабасининг 40 йиллигига бағишланган авиация спорт байрамини ўтказиш мўлжалланади.

СССР Кинематография давлат комитетига 1985 йилги Бутуниттифоқ кинофестивалини Ғалабанинг 40 йиллигига бағишлаш, унга чет эл кинематографияси вакилларини таклиф этиш вазифаси топширилди.

СССР Маданият министрлиги, СССР Рассомлар союзи 1985 йилнинг апрель-май ойлари Москвадаги Марказий виставка залида «Улуғ Ғалабанинг 40 йиллиги» деган Бутуниттифоқ бадиий виставкасини ўтказадилар.

СССР Маданият министрлиги, СССР Кинематография давлат комитети, СССР Ёзувчилар союзи, СССР Композиторлар союзи, СССР Рассомлар союзига, Бутун Россия театр жамияти, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасига ҳарбий ватанпарварлик мавзуидаги энг яхши бадиий асарлар учун А. Фадеев, А. Александров, А. Довженко, М. Греков ва бошқа атоқли маданият арбоблари номидаги медалларни Ғалабанинг 40 йиллиги кунида бериш тавсия этилди.

Бутуниттифоқ «Билим» жамиятига Москвада, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, ўлка, область марказларида, шаҳарлар ва районларда Ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган ижтимоий-сиёсий лекциялар ўтказиш вазифаси топширилди.

СССР Маданият министрлигига, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитетига, клублар, кутубхоналар, музейлар, паркларда лекциялар, тематик кечалар, уруш ветеранлари билан учрашувлар ташкил этиш тавсия қилинди.

Ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган ҳаваскорлар бадиий ижодиётининг Бутуниттифоқ кўриги, энг яхши қўшиқ конкурси ўтказилади.

КПСС Марказий Комитети совет кишилари Ленин партияси теварагига янада маҳкам жипслашиб, Улуғ Ватан урушида Ғалабанинг 40 йиллигини хўжалик ва маданий қурилиш ҳамма участкаларида янгидан янги ютуқлар билан нишонлайдилар, фидокорона меҳнатлари билан социалистик Ватаннинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдирди.

ҲУЖЖАТЛАР ТЎПЛАМИ

РКП Бош секретари, РСР Президенти Николае Чаушескунинг 1984 йил 4 июнда Совет Иттифоқига қилган визити ҳақидаги ҳужжатлар ва материаллар тўплами босмадан чиқди.

Тўпламда К. У. Черненко билан Н. Чаушеску ўртоқларнинг нутқлари, Кремлда олиб борилган музокаралар ва Руминия раҳбарига Октябрь Революцияси ордени топширилганлиги ҳақидаги хабарлар ва бошқа материаллар бор.

Тўпламни Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарган.

(ТАСС).

Якунловчи конференция

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия-хўжалик активи мактабининг тингловчилари учун Тошкентда якунловчи илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди. Конференция партиянинг стратегик вазифаси сифатида ривожланган социализмнинг планли, ҳар томонлама такомиллаштириш масалаларига бағишланган эди. Конференцияда республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари, партия ва касаба союз ходимлари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ҒАЛЛА — БОЙЛИГИМИЗ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

САРА ДОН

Фарғона областида бошоқли экинларни ялпи ўришга киришилди.

Олтиариқ районидаги «Пахтакор» совхозида ўрим-йиғим уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Тажрибали комбайнчилардан: Йигитали Исмоилов ва Мелибой Сулаймонов ўрим-йиғимнинг дастлабки кунлариданоқ бир сменада етти гектар майдондаги буғдойни ўрмоқдалар.

Қува районидаги Калинин номли, Олтиариқ районидаги «Ленинград» колхозларининг, Киров номли совхознинг ва Фарғона областидаги бошқа хўжаликларнинг механизаторлари ҳам буғдой, арпа, жавдар ҳосилини ўриб-йиғиб олишга киришдилар. Фарғона ғаллакорлари беш йилликнинг тўртинчи йилида 8,4 минг гектар майдондаги бошоқли экинларни йиғиштириб олишлари лозим.

МУСОБАҚАДА КИМ ОЛДИНДА?

Ғалла ўрими қизғин паллага кирди. Дала гвардиячилари бўлган комбайнчилар ўзаро мусобақалашиб, кун сайин юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар. Масалан,

Усмон Юсупов районидаги «Янгиобод» совхозининг комбайнчиси, Иван Васильевич КИСЕЛЕВ бир кунда 15 гектар;

Ғузор районидаги «Ғузор» давлат наслчилик заводининг комбайнчилари: Мусурмон ҚОДИРОВ ва Назар АМИНОВ уларнинг ҳар бири кунига 12—15 гектардан ғаллани ўриб-йиғиб олишяпти.

Гагарин районидаги «Пограничник» совхозининг механизаторлари: Эшқобил НАЗАРОВ ва Тойир ҚУРБОНОВлар эса 150—160 тоннадан дон янчиб, ўришни тугалладилар.

ЎРИМ ИЛҒОРЛАРИГА ТЕНГЛАШИНГ!

НИЯТИМИЗ ЯХШИ

БАРЧА СОВЕТ КИШИЛАРИ СИНГАРИ РЕСПУБЛИКАМИЗ МЕҲНАТКАШЛАРИ ҲАМ ЎРТОҚ К. У. ЧЕРНЕНКОНИНГ «ПРАВДА» ГАЗЕТАСИ САВОЛЛАРИГА ЖАВОБЛАРИНИ ЯКДИЛЛИК БИЛАН КУТИБ ОЛИБ, ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДАЛАР.

«Правда» газетасининг ва америкалик журналист Г. Кингсбери-Смитнинг саволларига ўртоқ К. У. Черненконинг жавоблари давлатимиз, барча совет кишилари тинчлик, кескинликни юмшатиш, ҳалол музокаралар олиб бориш ниятида эканлигимизни яна бир карра тасдиқлади.

Менга, шунингдек планетадаги миллион-миллион бошқа аёлларга Вашингтон маъмурияти ва гумашталарининг космосни ҳарбийлаштириш, тобора янги тур қуролларни яратиш борасидаги режалари мудҳиш режалар бўлиб туюлади. Хўш, бу қуроллар нимага керак? Улар ҳарбий жиҳатдан устун бўлиб олиб, бизнинг қандай яшашимизни ўз измига бўйсундириш учун шундай қилишаётган бўлса керак. Бунга ҳеч қачон йўл қўйилмайди. Бизнинг мамлакатимиз билан куч ишлатиш позициясида туриб гаплашишга ҳар қандай уринишлар барбод бўлади, тарихда бунга мисоллар оз эмас.

Ҳарбий хавфни камайтириш, бўшаган катта-катта маблағларни кишиларнинг фаровонлигига, уй-жойлар, касалхоналар, мактаблар ва болалар боғчалари қуришга сарфлаш — олижаноб ва ҳалол мақсаддир. Шунга эришиш учун ҳар бир киши ўз жойида нимага қодир бўлса шуни қилмоғи керак. Шахсан мен шу беш йиллик бошидан бери ўн йиллик топшириқни бажариб қўйдим. 1985 йилнинг охиригача яна беш йиллик топшириқни бажаришга қарор қилдим.

М. ҚОДИРОВА,
Тошкентдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг тўқувчиси.

ЎҚИШ ТУГАДИ

Партиявий, оммавий-сиёсий ва иқтисодий таълим-тарбия системасида ўқув йили тугади.

● **Ўн бир** мингдан кўп марксизм-ленинизм асослари мактабида, 12 минг илмий коммунизм мактабида, қарийб 2 минг ёш коммунистлар мактабида, 200 фалсафа (методология) семинарида, партия-хўжалик ва идеология активининг 600 дан кўп мактабида, 16 та марксизм-ленинизм университетида якунловчи машғулотлар бўлиб ўтди.

● **Партия** ўқуви системасида жами 721 минг тингловчи шуғулланди. 26 мингта коммунистик меҳнат мактаби, 8 мингта конкрет экономика мактаби, 25 мингта экономика семинарларида ҳамда комсомол сиёсий маорифи системасида ҳам якунловчи машғулотлар бўлиб ўтди. КПСС аъзолари ва партиясиз активлардан 93 мингга яқин киши пропаганда ишини олиб борди. Партиявий, оммавий-сиёсий ва иқтисодий ўқиш ҳамма формаларида, комсомол сиёсий маорифида қарийб 2,8 миллион тингловчи ўз билимини оширди.

● **Якунловчи** илмий-амалий конференциялар, семинарлар, суҳбатлар, имтиҳонлар, зачётларда марксизм-ленинизм назарияси ва КПСС сиёсати масалалари, ривожланган социализмни такомиллаштириш, илмий-техника тараққиётини жадаллаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, интизомни мустаҳкамлаш, тежамкорлик режимини кучайтириш актуал проблемалари кенг кўламда муҳокама қилинди. СССРнинг Озиқ-овқат программасини амалга ошириш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини юксалтириш масалалари ҳам тилга олинди. Машғулотларда меҳнаткашларни КПСС XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленуми ва кейинги Пленумларининг қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг кўрсатмалари асосида меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий, меҳнат ва маънавий тарбиясини яхши йўлга қўйилишига доир проблемаларга кўп вақт ажратилди.

(ЎзТАГ).

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

1 СЕНТЯБРНИ УМУМХАЛҚ БАЙРАМИ — БИЛИМ КУНИ ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Советининг «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари тўғрисида» 1984 йил 12 апрелдаги қарорига мувофиқ СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

1. 1 сентябрь умумхалқ байрами — Билим куни, деб эълон қилинсин.

2. СССР Олий Совети Президиумининг «Байрам ва унутилмас кунлар тўғрисида» 1980 йил 1 октябрдаги Фармонининг 1-моддаси (СССР Олий Советининг Ведомостлари, 1980 йил, № 41, 846-бет) охирига қуйидаги мазмундаги абзац қўшилсин:

«Билим куни — 1 сентябрь».

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
К. ЧЕРНЕНКО.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1984 йил 15 июнь.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ В. А. ХАЙДУРОВни ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Ўртоқ Виктор Алексеевич **Хайдуров** Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг раиси қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
О. САЛИМОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри.
1984 йил 15 июнь.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига

АЛИФБЕДАН — АКАДЕМИЯГАЧА

Инсониятнинг кўҳна тарихи ажиб воқеаларга бой. Аммо миллатлар ва элатларни ҳар томонлама ривожлантириш учун ғоят қисқа муддатларда шу қадар кўп иш қилган СССР каби давлат тарихда бўлган эмас. Бу хилдаги мислсиз ғамхўрликлар нақадар ажойиб самаралар берганлигини Ўзбекистон мисолида айниқса яққол кўриш мумкин.

Жонажон партиямиз иродаси, қардош халқлар оиласининг ёрдам қўли, ақл-заковати ва ғайрат-шижоати билан серқуёш республикамиз ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва маданий тараққиёт чўққиларига кўтарилди, ўз камолотининг янги босқичига, етук социализм даврига қадам қўйди.

Бугунги кунда мамлакат халқ хўжалигида ўзининг қутлуғ 60 йиллигини нишонлашга ҳозирлик кўраётган республикамизнинг олимлари ҳисса қўшмаётган тармоқ йўқ, деб дадил айта оламиз.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси қуёши балқиб, мамлакатимиздаги ҳамма халқлар ёруғликка чиқдилар. Миллион-миллион кишиларга онгли тарихий ижодиёт учун кенг уфқлар очилди. Маркс — Ленин таълимоти коммунистик жамият қуришда партия ва халқимиз йўлини ёритиб турган чинакам машъал бўлиб қолди. Собиқ чор Россиясининг чекка ўлкалари, жумладан Ўзбекистонда асрий қолоқлик бартараф этилиб, янги жамият қурилишининг шонли йўлидан дадил олға борилди. Беш йилликлар ўтган сари маданият ва иқтисодий тараққиётда янги-янги зафарлар қўлга киритилди. Бугунги Ўзбекистон юксак индустрияси, кўп тармоқли механизациялашган қишлоқ хўжалиги ва замонавий илм-фани билан қардош Совет республикалари оиласида Ватан фаровонлиги йўлида бунёдкорлик ишларини амалга оширмоқда.

Ўзбекистон диёрида амалга оширилган маданий инқилоб миллион-миллион саводсиз кишиларни инсониятнинг маданий бойликларидан баҳраманд этди. Башарти, Ўзбекистон территориясида бундан етмиш йил муқаддам қатор мадраса ва 160 тагина мактаб бўлган бўлса, ҳозирги кунда қарийб 9500 умумтаълим мактаби, 500 дан ортиқ ҳунар-техника билим юрти ва 43 олий ўқув юрти, шу жумладан, учта университет ишлаб турибди.

Ўзининг қирқ йиллигини ўтган йили нишонлаган республика Фанлар академияси мамлакатимизнинг йирик илмий марказларидан бирига айланди. Унинг юздан ортиқ ҳақиқий ва мухбир аъзоси, икки минг фан доктори ва кандидати бор, 37 илмий тадқиқот муассасасида ҳозирги замон илм фанининг қарийб барча йўналиши бўйича самарали изланиш олиб борилмоқда.

Ўлкамизда илм-фан тараққиёти ҳақида гап борар экан, 1920 йилнинг апрели албатта тилга олинади. Гражданлар уруши авжига минган, очарчилик бутун мамлакатни исканжага олган бир пайтда махсус санитар поезди — «Фан поезди» Москвадан саховатли рус олимларини Тошкентга олиб келди. Ўша йили сентябрда доҳий В. И. Ленин Тошкентда давлат университети очиш тўғрисидаги машҳур Декретга имзо чекди. Бутун Ўрта Осиё региони учун кадр тайёрлаш ўчоғига айланган университетда айни чоғда илм-фан тараққиёти янги босқичи учун асос солинди.

Шуниси ҳам борки, Туркистон ўлкасида илм-фанни ривожлантиришга Совет ҳокимиятининг дастлабки йиллариданоқ катта эътибор берилди. СССР Фанлар академияси Президиуми қошидаги табиий ишлаб чиқариш кучларини ўрганиш комиссиясининг Туркистон бўлими фойдали қазилма конларини топиш, гидрогеология, сейсмология, Ўрта Осиё чўл зонаси шароитида ўсимликлар фотосинтези, микробиология ва бошқа соҳалар бўйича тадқиқотлар олиб боришда ташаббускорлик қилди. 1932 йили Ўзбекистонда фан комитети тузилди. СССР Фанлар академияси Ўзбекистон филиалини ташкил этишда бу комитет катта иш олиб борди.

Улуғ Ватан уруши йиллари кўпгина илмий муассасалар марказий шаҳарлардан республикамизга кўчириб келинган эди. Улар Ўзбекистон олимлари билан ҳамкорликда мамлакат олдида турган катта вазифаларни ҳал этишга актив киришдилар.

Урушнинг энг қизиган пайтида, 1943 йилнинг 4 ноябрида филиал Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига айлантирилди. Бу совет халқининг ўз ишига, ўз ғалабасига букилмас иродаси намойиши, қардош халқлар оиласидаги бир республика илм-фанини ривожлантиришга кўрсатилган ажойиб ғамхўрлик эди. Урушдан кейинги йилларда, қўйинг-чи ҳозирга қадар СССР Фанлар академиясининг ёрдами жуда катта бўлди деб зўр қониқиш билан айта оламиз.

Ватанимиз халқ хўжалигини юксалтиришда қатор комплекс программалар белгиланмоқда. Уларни муваффақиятли амалга оширишга республикамиз олимлари ҳам муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Агросаноат комплексини, хусусан пахтачиликни янада ривожлантириш олимларимизнинг муҳим интернационал бурчи ҳисобланади. Шу боис академиянинг барча муассасалари пахтачилик проблемалари билан шуғулланмоқдалар. Ўтган давр мобайнида ғўзанинг олти марта нави алмаштирилганлиги селекционерларимизнинг кўп йиллик тадқиқотлари самарасидир. Генетика методлари асосида 30 дан ортиқ юқори сифатли ғўза навлари яратилди ва ишлаб чиқаришга жорий этилди. Ҳозирги вақтда республикамизнинг кўпгина хўжаликларида «Тошкент-1», «АН-402», «Тошкент-6», «Самарқанд-3», «Ўзбекистон-3», «Оқ олтин», «Фарҳод», «АН-Самарқанд-2» ва бошқа навлар экилмоқда. Химикларимиз ҳар хил тупроқ шароити учун самарали ўғитлар, ғўзани ўстирадиган стимуляторлар, дефолиант ва гербицидлар яратдилар. Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг биологик методи кенг қўлланилишига олиб келган тадқиқотлар ҳам диққатга сазовордир. Физиклар ва механиклар чигитни туксизлантириш усулини яратдилар, таркибий шпинделли пахта териш машиналари технологиясини такомиллаштирдилар.

Сув хўжалигини ривожлантириш бизнинг иқлим шароитида қишлоқ хўжалиги ва умуман агросаноат комплексини юксалтиришнинг муҳим омилидир. Суғоришда, шунингдек саноат ва коммунал мақсадларда ишлатиш учун ичимлик сув танқислашиб бораётганлиги сабабли суғориш системаларининг фойдали иш коэффициентини ошириш ҳамда саноатда ёпиқ айланма сув технологиясини жорий этиш юзасидан катта тадбирлар ишлаб чиқилмоқда. Шунга қарамай сув тақчиллиги Сибирь дарёлари сувининг бир қисмини Ўрта Осиё ва Қозоғистонга оқизиш билангина бартараф этилади, дейиш мумкин.

- ● ДОҲИЙ БАШОРАТИНИНГ ҲАЁТИЙЛИГИ
- ● ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ УЧУН КОМПЛЕКС ПРОГРАММАЛАР
- ● ИЗЛАНИШ ДАВОМ ЭТАДИ
- ● ИЖОДИЙ ҲАМКОРЛИК МУСТАҲКАМЛАНИБ БОРМОҚДА.
- ● РЕСПУБЛИКА ЮБИЛЕЙИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАМИЗ

Республикамиз олимларининг аниқ фанлар соҳасида қўлга киритаётган ютуқлари мамлакатимиз ва ҳатто жаҳон миқёсида эътироф этилмоқда. Хусусан, эҳтимоллик назарияси ва математик статистика соҳасида туркум ишлар мамлакатимиз илмий жамоатчилиги томонидан юқори баҳоланди. Ҳозирги кунда маҳсулот сифатини назорат қилишда статистик методлар кенг қўлланилмоқда. Кибернетика соҳасидаги ютуқлар ҳам салмоқли. Мамлакатимизда биринчи бор ташкил этилган «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси тадқиқотларни янгича олиб боришнинг ниҳоятда самарали эканлигини тасдиқлади. Бу ерда халқ хўжалиги тармоқларини бошқаришнинг автоматлаштирилган системалари ишлаб чиқилиб, амалиётга жорий этилди. Бугунги кунда Ўзбекистон ССР республика автоматлаштирилган бошқарув системасининг биринчи навбати, шунингдек, Наманган областининг территориал, республика Қишлоқ хўжалиги ҳамда Енгил саноат министрликларининг автоматлаштирилган бошқарув системалари ишлаб турибди. Робот ва манипуляторлар яратиш борасида ҳам катта ишлар қилинмоқда.

Ернинг ўз ўқи атрофида айланиши бир хил эмаслиги, географик координаталар ўзгариб туришига оид фундаментал астрономик тадқиқотлар кўпчиликка аён. Ўтган йили Қуёш системасидан кичик сайёралардан бири (астероид) Қрим астрофизика обсерваторияси томонидан кашф этилиб, республика Фанлар академиясининг академиги В. П. Щеглов номи билан аталгани ва халқаро астрономик кенгаш томонидан тасдиқланганлиги олимларимизнинг шу соҳадаги изланишлари эътирофидир.

Қаттиқ жисмлар, ярим ўтказгичлар ва диаэлектриклар физикаси, материалшунослик, шу жумладан радиацион ва лазер материалшунослигига оид йўналишда ҳам олимларимиз катта тадқиқот олиб бормоқдалар.

Активацион анализ методлари ҳам тобора кенг ишлатилмоқда. Ядро физикаси институтининг радиоизотоплар яратишдаги изланишлари ҳам жуда яхши самара бермоқда.

Маълумки, Ўзбекистон зилзилалар содир бўлиб турадиган, бошқача қилиб айтганда сейсмик жиҳатдан актив зонага жойлашган. Олимларимиз зилзила олдидан ер ости сувларининг кимёвий таркиби ўзгаришини аниқладилар. Бу метод АҚШ, Япония ва ер ости силкинишлари содир бўлиб турадиган бошқа мамлакатларда кенг эътироф этилди.

Ер устки ва ер остки иншоотларининг сейсмик мустаҳкамлиги бўйича назариялар яратилди, амалий тавсияномалар ва нормативлар ишлаб чиқилди. Ана шу назария асосидаги конструктив ечимлар, ҳисоб-китоб методлари Тошкент, Деҳли ва Софияда метрополитен қурилишида, трубопроводлар ўтказишда, Байкал-Амур магистрали ва Рагун ГЭСи тоннеллари қурилишида асос қилиб олинди.

Ер пўстлоғи ва юқори мантиясининг тузилишини геологик, геофизик ва геохимик жиҳатдан комплекс ўрганиш натижалари фанда эришилган катта ютуқлар саналадики, уларнинг ёрдамида фойдали қазилма конлари жойлашуви қонуниятларини аниқлаш ҳамда Ўрта Осиё минерал хом ашё базасини кенгайтиришни илмий асослаш мумкин бўлди.

Табиий бирикмалар химияси бўйича Тошкент илмий мактаби донг қозонган бўлиб, бу ерда Ўзбекистон ўсимликларидан, айниқса ғўзадек ноёб ўсимликдан ажратиб олинган моддаларнинг кимёвий тузилиши ва таркиби муфассал ўрганилмоқда. Алколоидлар ва стероидлар, оқсиллар ва полипептидлар химияси бўйича жуда муҳим натижалар қўлга киритилди. Ўсимликлардан 700 дан ортиқ бирикма ажратиб олинди. Ғўзанинг ўзидан юздан ортиқ бирикма олишга муваффақ бўлинди. Госсиполни ўрганиш асосида бир қанча янги физиологик актив моддалар синтез қилинди. Мамлакатимизда биринчи бор батриден деб аталган модда олиндики, бу нарса буйракларни кўчириб ўтказиш бўйича кўпгина тиббий илмий Марказларда кенг қўлланилмоқда. Айни чоғда госсиполдан вирусга ва герпесга қарши дори-дармонлар яратилмоқда.

Яйловларни, хусусан чўл ва адирлардаги яйловларни мелиорациялаш ва турли ўсимлик ўстириш юзасидан назарий ғоялар ҳамда амалий тавсияномалар ишлаб чиқилди. Бу нарса чўлларда икки-уч марта, ярим чўлларда эса 4 — 5 марта маҳсулдорликни ошириш имконини берди. Чорвачиликда, паррандачилик ва ипакчиликда хлореллани кенг ишлатиш тавсиялари ҳам ўзини оқлади.

Гуманитар фанлар соҳасида ҳам катта иш олиб борилмоқда. «2000 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш ва жойлаштириш схемаси», «Ўзбекистон ССР бўйича 2005 йилгача фан-техника тараққиётининг комплекс программаси» сингари илмий асарлар яхши баҳоланди: уларда республикамизни социал-иқтисодий ва илмий-техник ривожлантиришнинг узоқ йилларга мўлжалланган асосий режалари акс этган бўлиб, минерал хом ашё, ёқилғи-энергетика, ер-сув ва меҳнат ресурсларидан, фан-техника ва ишлаб чиқариш потенциалидан комплекс ҳамда оқилона фойдаланиш сингари халқ хўжалик аҳамиятига молик муҳим проблемалар қамраб олинган.

Олимларимиз етук социализм шароитида жамиятнинг социал структурасидаги ўзгаришлар, комплекс ғоявий-тарбиявий ишларни амалга ошириш, маънавий маданиятни ривожлантириш ҳамда нокапиталистик тараққиёт назарияси, тарих, тил ва адабиётнинг муҳим проблемаларини ўрганиш, Ўрта Осиё халқлари қўлёзма меросини, Бухоро, Самарқанд, Тошкент шаҳарлари ёшини аниқлаш ва бошқа масалалар бўйича кенг кўламда тадқиқот олиб бормоқдалар. Ўтган йиллар мобайнида иқтисодчиларимиз республиканинг ягона халқ хўжалик комплексига қўшадиган улушини кўпайтирди.

Академиямиз илмий муассасалари йилига ўртача 600 мавзу ва топшириқ, шу жумладан, Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планига киритилган ўттиздан ортиқ муҳим илмий-техник ечимларни амалга оширадилар. Бундан ташқари йилига 9 миллион сўмлик қарийб 400 та хўжалик шартномалари асосидаги иш амалга оширилмоқда. Тармоқ илмий муассасалари ва олий ўқув юртлари билан, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва йирик корхоналар билан ҳамкорлик шартномалари ҳам ишимизга тобора кенгроқ кириб бормоқда.

Ўзбекистон олимларининг илм-фан бобидаги ижодий меҳнатларини илмий алоқаларсиз тасаввур этиш қийин. Кейинги йилларда қардош республикалар Фанлар академиялари билан мулоқот айниқса кучайди.

Олимларимизнинг республика ҳаётидаги ўзгаришлар ҳамда йирик социал-иқтисодий тадбирларни амалга оширишдаги ҳиссаси Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан муносиб баҳоланди. Бир қанча олимларимиз Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони, Ленин мукофоти, СССР ва Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари билан тақдирланди. Академиямиз байроғини Халқлар дўстлиги ордени безаб турибди.

КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг шундай кейинги Пленумлари қарорлари, ўртоқ К. У. Черненко нутқларидаги кўрсатма ва хулосалар олимларимиз илмий изланишларида асосий дастур бўлиб, улар бутун куч-ғайратлари, билим ва интилишларини Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 60 йиллигини экономика, фан ва маданиятни юксалтиришда янги ютуқлар билан кутиб олиш, коммунистик қурилиш улуғвор вазифаларини ҳал этишга қўшадиган ҳиссаларини кўпайтиришга қаратдилар.

О. СОДИҚОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик.

ХАЛҚ СОҒЛИҒИ — МАМЛАКАТ БОЙЛИГИ

Совет шифокорлари бу йил ўз байрамини «Интизом, масъулият, профессионал маҳорат — халқ соғлиғини сақлашнинг юксак сифати ва самарадорлиги гарови» деган шиор остида нишонламоқдалар.

14 июнь куни ССР Иттифоқи Большой театрида бўлиб ўтган тантанали йиғилиш медицина ходимлари кунига бағишланди. Президиумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Г. А. Алиев, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари, министрлик ва идораларнинг раҳбарлари, олимлар, врачлар, пойтахт жамоатчилигининг вакиллари бор эди.

СССР соғлиқни сақлаш министри С. В. Буренков йиғилиш аҳлини байрам билан қутлаб, мамлакатимизда шифокор касби ҳамманинг эътирофига сазовор эканлигини таъкидлади.

Ватан соғлиқни сақлаш системаси, деди министр, ҳозирги вақтда жуда катта моддий ва кадрлар потенциалига эга. Аммо вазифалар ҳам тобора кенг кўламли ва масъулиятли бўлиб бормоқда. (ТАСС).

Суратда: Тошкент тўқимачилик комбинати 1-филиалининг илғор ишчиси Фотима Муҳаммедова. У нормадаги 27 та ўрнига 32 та тўқув дастгоҳида ишлаб, кундалик ва ойлик топшириқларини ҳар доим ошириб бажармоқда.

В. Сироткин фотоси.

ЛЕНИН МУКОФОТИ ВА СССР ДАВЛАТ МУКОФОТИ КОМИТЕТЛАРИДАН

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Фан ва техника соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитети ҳамда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитети 1985 йилги СССР Давлат мукофотларига талабгор ишлар 1984 йилнинг 15 декабригача қабул қилинишини маълум этади.

Илмий асарлар 1983 йилнинг 15 декабридан кечикмай эълон этилган бўлиши керак. Техника соҳасидаги ишлар халқ хўжалигига жорий этилган бўлиши лозим.

Адабиёт, санъат ва архитектура асарлари шу йилнинг 15 июнидан кечикмай эълон этилган (ижро этилган, қурилган) бўлиши керак.

Бир иш ёки бир номзоднинг ўзини СССР Давлат мукофоти, СССР Министрлар Советининг мукофоти ва иттифоқдош республикаларнинг Давлат мукофотларига бир маҳалда қўйиш мумкин эмас.

Ишларни кўрсатиш ва расмийлаштириш билан боғлиқ барча масалалар юзасидан: 125047, Москва, А-47, 3-Тверская-Ямская кўчаси 46, телефонлар 250-38-08, 250-19-47 адреси билан Фан ва техника соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитетига, 101414, Москва, ГСП-4, Неглинная кўчаси 15, телефонлар 923-44-67, 923-62-47 адреси билан Адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитетига мурожаат этилсин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ҳарбий хизматчилар ўртасида даволаш-соғломлаштириш ишларини олиб боришдаги хизматлари ва республика меҳнаткашларига медицина хизмати кўрсатишда актив қатнашганлиги учун П. Ф. Боровский номидаги округ ҳарбий госпитали бўлимининг бошлиғи ўртоқ Лазарь Александрович **Мелкумовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми илмий-педагогик ва жамоат фаолиятида, қишлоқ хўжалиги учун юксак малакали мутахассислар ва илмий кадрлар тайёрлаш соҳасида эришган муваффақиятлари учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан В. В. Куйбишев номидаги Самарқанд қишлоқ хўжалик институтининг ректори ўртоқ Диамат Тўхтаевич **Абдукаримовни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ишлар мудирлигининг бўлим мудири ўртоқ Рустам **Алимовни** Ўзбекистон ССР Олий Советы Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

«ТАБИАТ ВА ИНСОН»

КОНКУРС ЯКУНЛАНДИ

Табиатни авайлаб асраш, муҳофаза қилиш ҳеч кимни локайд қолдирмаслиги керак.

Мамлакатимизда, шу жумладан республикамизда бу борада катта иш олиб борилмоқда. «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси Ўзбекистон табиатни муҳофаза қилиш жамияти билан ҳамкорликда ўтган йили эълон қилган «Табиат муҳофазаси — Ватан муҳофазаси» шиори остидаги конкурснинг мақсади ҳам республикамизда бу борада қилинаётган ишларни яхшироқ ёритиб боришдан иборат эди.

Жюри 1983 йилда эълон қилинган мақолаларни кўриб чиқиб, профессор И. Жумабоевни «Табиат ва инсон» конкурсининг ғолиби деб топди ва уни биринчи даражали диплом ҳамда пул мукофоти билан тақдирлади. Конкурс ғолиблари орасида шунингдек олимлардан Ё. Тўрақулов, Ж. Файзуллаев, А. Саидов, Ж. Қутлиев, М. Мирзажонов, табиатшунос Б. Каримов, ёзувчи Эмин Усмон, журналистлардан Н. Саъдуллаев, Ю. Юдин, Н. Тиловолар бор. Уларга ҳам «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцион коллегияси ва Ўзбекистон табиатни муҳофаза қилиш жамияти республика Советининг тегишли даражадаги дипломлари ҳамда пул мукофотлари берилади.

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

Ташаббусга қўшилиб

● Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Қўқон пайпоқ тўқув-ип йигирув комбинати ва Самарқанддаги «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси коллективларининг материаллардан оқилона ҳамда тежаб-тергаб фойдаланиш соҳасидаги ташаббусини маъқуллади. Республикамиз саноат корхоналарида бу ташаббусга қўшилиб юритаётган коллективларнинг сони кун сайин кенгаймоқда.

Вобкент тўқувчилик фабрикасининг ишчи-хизматчилари ўн биринчи беш йилликнинг тўртинчи йили план ва социалистик мажбуриятларини ошириб бажариш, ҳар бир иш жойида тежамкор бўлиш учун мусобақани қизитишяпти. Иш календаридан бир ой ўзиб кетган корхона меҳнатчилари пландан ташқари 4,5 миллион метрга яқин газлама тўқишди. Июнь ойи охиригача яна 1 миллион метр маҳсулот тайёрлаш мажбурияти олинди.

Корхонада кўп станокчилик ҳаракати ҳам яхши йўлга қўйилган. Ф. Атоева, М. Ҳакимова, Ш. Қамбарова сингари беш йиллик гвардиячилари топшириққа қўшимча 10 минг метр хом сурп тўқидилар.

Юбилейга совға

● Оқтош карьерининг коллективи ягона наряд билан ишлашга ўтди. Бунинг натижасида маҳсулот тайёрлаш ҳажми ортди, унинг сифати янада яхшиланди. Куни кеча қардош Қозоғистон бинокорларига қимматли безак материал — олий сифатли мармар ушоғи жўнатилди.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 60 йиллиги олдидан социалистик мусобақа кун сайин қизитилмоқда. Бунинг учун меҳнатнинг илғор усуллари ташкил этиляпти, ишлаб чиқариш интизоми мустаҳкамланяпти. Натижада ишлаб чиқариш программасига қўшимча равишда 500 тонна маҳсулот тайёрланди. Шонли юбилей шарафига зарбдор вахтада туриб йил охиригача бу кўрсаткични икки баравар ошириш мажбурияти олинди.

Пландан ташқари

● Термиз дарё портида А. Гришченко етакчилигидаги порт ишчилари катта меҳнат ғалабасига эришдилар. Бригада Ўрта Осиё пароходчилигида биринчи бўлиб, беш йиллик планни бажарди. Бу иш коллективнинг социалистик мажбуриятида кўзда тутилган муддатдан қарийб бир ой илгари адо этилди.

Коммунист Гришченко бригадаси Амударёда механизатор-докерларнинг дастлабки йириклаштирилган бригадасидир. Уларнинг кўпчилиги турдош касбларни пухта ўзлаштириб олган. Шу туфайли портчилар пландаги меҳнат унумдорлигидан икки баравар ўзиб ишламоқдалар.

ДЎСТЛИК ФЕСТИВАЛИ

БУХОРО, 15 июнь. (ЎзТАГ). Бу ерда совет ва болгар ёшларининг фестивали интернационал дўстлик кечаси билан ниҳоясига етди.

Фестивалда Бухоро области, Болгария қурилиш отрядининг йигит ва қизлари иштирок этдилар.

Фестиваль қатнашчилари КПСС билан БКП, Совет Иттифоқи билан Болгария Халқ Республикаси ҳукуматларининг тинчликсевар ташқи сиёсатини қизғин қўллаб-қувватлаяжакларини изҳор қилдилар. Улар жаҳонни ядро ҳалокати гирдобига тортишга тайёр турган АҚШ ва бошқа капиталистик мамлакатлар империалистик доираларини қаҳр-ғазаб билан қораладилар. Ёшлар дўстлик митингларида, концертларда, спорт мусобақаларида ўзларининг қардошларча бирдамлигини, биргаликдаги меҳнат билан социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари бирлигини мустаҳкамлашга тайёр эканликларини намойиш қилдилар.

ШУ КУННИНГ МАВЗУИДА

ОЗУҚА КЎП БЎЛСИН

ЕМ-ХАШАКНИ ЖАДАЛ ВА СИФАТЛИ ТАЙЁРЛАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг 11 июнгача бўлган маълумотига кўра, республика колхозлари ва давлат хўжаликлари 1294,9 минг тонна — планнинг 20,3 проценти миқдорида хашак тайёрладилар.

Бир қанча районларнинг меҳнаткашлари ем жамлаш имкониятларидан тўлароқ фойдаланишга интилиб, хашак тайёрлаш юзасидан планни 40-60 процент бажардилар. Айни вақтда кўпгина колхоз ва совхозларнинг, қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари ем-хашак тайёрлаш суръатини жадаллаштириш учун зарур чораларни кўрмаяптилар. Шунинг натижасида меҳнат унумдорлиги паст бўлиб, ем-хашак тайёрловчи бригадалар ва звенолар одамлар ва машина-механизмлар, транспорт билан тўла таъминланмаган, беда суст суръатларда ўриб олинмоқда, пичан, сенаж тайёрлаш ва уларни сақлаш технологияси бузилишига йўл қўйилмоқда, бу эса озуқанинг сифати пасайишига олиб келмоқда.

Ўтган йилдагига нисбатан кам ем-хашак тайёрланган бу йилги шароитда ўт-ўланни ўриб-йиғиб олиш суръатларини жадаллаштириш ҳамда пичан ва сенажнинг зарур запасини вужудга келтириш учун барча имкониятлар ва резервларни сафарбар қилиш зарур. Бироқ ўтган ҳафтада кўпгина районлар ва областлар ем-хашак тайёрлаш суръатларининг пасайишига йўл қўйдилар.

Агар ҳафта давомида Тошкент, Сурхондарё, Қашқадарё областларида 34-40 минг тонна озуқа тайёрланган бўлса, Андижон области хўжаликлари атиги 900 тонна, Бухоро областининг хўжаликлари 2 минг тонна, Навоий области 5,6 минг тонна, Самарқанд области 10 минг тонна хашак тайёрлади. Хоразм областида эса ем-хашак тайёрланмади, ўсиш бўлмади.

Бедани иккинчи марта ўриб олишни тугаллаш вақти келди, лекин Бухоро областида 15,6 минг гектар майдоннинг атиги 1165 гектаридан беда ўриб олинди. Свердлов, Ғиждувон, Вобкент, Ромитан, Бухоро районлари ем-хашак тайёрлаш планини атиги 2,4—4,5 процент бажарганликлари бежиз эмас.

Андижон, Жиззах, Фарғона, Сирдарё, Навоий областларида беданинг иккинчи ўрими жуда орқада қолмоқда.

Самарқанд областида Пахтачи, Нарпай, Самарқанд, Каттақўрғон районлари хашак тайёрлаш планини 35-41 процент, Советобод, Қўшработ, Иштихон, Булунғур, Оқдарё районлари эса атиги 9-20 процент бажардилар. Бўз, Андижон, Қўрғонтепа, Москва, Олтинкўл, Олот, Қоракўл, Пешку, Шофиркон, Ғузор, Деҳқонобод, Косон, Кўкдала, Чироқчи, Косонсой, Норин, Уйчи, Чуст ва бошқа кўпгина районларнинг хўжаликларида ем-хашак тайёрлаш ғоят орқада қолмоқда.

Моллар рационида оқсил умуман кам бўлишига қарамай, витаминли ўт талқони тайёрлаш соҳасидаги ишлар орқада қолмоқда. Қорақалпоғистон АССРда камишдан ўт талқони тайёрлаш учун катта имкониятлар мавжуд бўлса-да, 46 та агрегатдан атиги тўрттаси ҳам мунтазам ишлаётгани йўқ. Сирдарё областида 34 тадан 7 таси, Бухоро областида 18 тадан 3 таси, Хоразм областида 20 тадан биттасигина ишлаб турибди. Колхоз ва совхозларнинг, Госкомсельхозтехниканинг раҳбарлари ва мутахассислари ҳар бир агрегатдан самарали фойдаланишга, уларнинг иши юксак унумли бўлишига эришишлари зарур.

Ҳозир ҳар бир хўжаликда, районда кимлар ўт-ўланларни ўз вақтида ўриб олиш вазифасини уддалай олмаётганлиги тўғрисидаги масалани пухта кўриб чиқиш, пичан ўришни жадаллаштиришга оид конкрет тадбирларни амалга ошириш, ишни мустаҳкам озуқа запасини вужудга келтириш учун ҳар бир кундан фойдаланадиган қилиб ташкил этиш муҳимдир. Беданинг ҳар бир ўримини 5-7 кун ичида тугаллаш, унинг гуллашига йўл қўймаслик, табиий ўт-ўланларни йиғиштиришни авж олдириш, айниқса, пичан талқони тайёрлаш учун қамиш, янтоқ ўриш, барча сомонни йиғиштириб олиш, шунингдек, маккажўхори ва бошқа озуқа экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун барча зарур ишларни қилиш, маккажўхори йиғиштириб олиш ва силос бостириш учун яхши мосланган ўралар ва машина-механизмларни тахт қилиб қўйиш керак.

Жамоат чорвачилиги учун етарли миқдорда тўйимли, сифатли хашак ва пичан тайёрлаш юзасидан юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилинди. Пичан ўриш ва озуқа тайёрлашнинг бориши устидан партия контроллигини кучайтириш, колхозлар, совхозларнинг раҳбарларига, мутахассисларга чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш юзасидан ишлаб чиқилган тадбирларнинг бажарилиши учун талабчанликни ошириш лозим. Ҳозир гап барча чорва моллар хашак ва пичан билан тўла таъминланмаган бирорта ҳам хўжалик қолмаслиги устида бормоқда. Ҳар бир фермада ва олис яйловда мустаҳкам ем-хашак запасини вужудга келтириш керак.

Ем-хашакнинг зарур запасини вужудга келтириш, 1984 йилда тўйимли озуқа тўплаш юзасидан мажбуриятлар ва топшириқларни муваффақиятли бажариш учун мавжуд имкониятлар ва резервлардан тўла-тўкис фойдаланишга барча кучларни сафарбар этиш зарур.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пилла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганлиги учун қуйидаги районлар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилади:

Ленинобод району — район партия комитетининг секретари Н. Сейтназаров, район ижроия комитетининг раиси А. Полвонниёзов, район комсомол комитетининг секретари М. Раимбоев, бош пиллахона директори О. Аташева.

Чимбой району — район партия комитетининг секретари Х. Жумамуротов, район ижроия комитетининг раиси Б. Абибуллаева, район комсомол комитетининг секретари Б. Мамбетмуродов, бош пиллахона директори Т. Арзиев.

Оҳангарон району — район партия комитетининг секретари К. Икромов, район ижроия комитетининг раиси Т. Валиев, район комсомол комитетининг секретари М. Бобохўжаев, бош пиллахона директори Т. Каримов.

Оқдарё району — район партия комитетининг секретари Қ. Искандаров, район ижроия комитетининг раиси Т. Эрмонов, район комсомол комитетининг секретари Т. Қурбонов, бош пиллахона директори Р. Ҳамидов.

Булунғур району — район партия комитетининг секретари А. Мелиев, район ижроия комитетининг раиси З. Жўрабеков, район комсомол комитетининг секретари Ф. Ҳикматов, бош пиллахона директори Х. Турсунова.

Жомбой району — район партия комитетининг секретари И. Умрзоқов, район ижроия комитетининг раиси А. Жамилов, район комсомол комитетининг секретари М. Маматов, бош пиллахона директори М. Бозоров.

Самарқанд району — район партия комитетининг секретари М. Шерқулов, район ижроия комитетининг раиси Т. Тўрақулов, район комсомол комитетининг секретари Ф. Зубайдуллаев, бош пиллахона директори Ш. Нарзуллаев.

Шуманай району — район партия комитетининг секретари А. Шарипов, район ижроия комитетининг раиси З. Нажимов, район комсомол комитетининг секретари Б. Отамуротов, пиллачилик бўйича катта агроном Б. Исоқов.

ТАЖРИБА АЛМАШДИЛАР

Хоразм балиқ комбинатининг инкубация цехи ишлаб чиқариш майдонларини кенгайтирмаган ҳолда маҳсулот ишлаб чиқаришни уч баравар кўпайтирди. Бунга балиқ икраларини учта ярусда ривожлантириш учун махсус аппаратлар оқилона жойлаштирилганлиги туфайли эришилди.

Одатда, барча сунъий кўлларда кузги балиқ овлаш тугалланмагунга қадар ҳовузларга балиқлар қўйиб юборилмас эди. Эндиликда эса қайси ҳовузда балиқ овлаш тугалланиши билан шу заҳотиёқ ҳовузнинг сувини қуритиб ва тубини бороналаб, яна сув билан тўлдирадилар. Сувда кислород мўл бўлишини ва озуқа кўкатлари яхши ўсишини гарантиялайдиган бу жараёнларни бажариш учун бир ҳафтадан кўпроқ вақт талаб қилинади.

15 июнь куни Урганчда бўлиб ўтган семинарда мана шу ва бошқа фактлар келтирилди. Семинарда Ўрта Осиё, Закавказье республикалари ва Қозоғистон балиқчилари иштирок этдилар. Мезбонлар ўз тажрибаларини меҳмонлар билан ўртоқлашдилар, уларга ҳовуз хўжалиги самарадорлигини оширишга оид тавсиялар бердилар. (ЎзТАГ).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ҚАРОР ИЖРОСИ БИЛАН КУЧЛИ»

Газетамизнинг шу йил 8 май сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақола юзасидан ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИдан жавоб олинди:

— Мақола министрлик коллегиясида кўриб чиқилиб, кўрсатилган камчиликлар тўғри, деб топилди, — дейилади жавобда. — Коллегия мажлисида Қўшкўпир район қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғи Раҳимовнинг ҳисоботи эшитилди. Олдинги коллегия қароридан тўғри хулоса чиқармаганлиги, колхозлар Уставига риоя қилмаганлиги ва раҳбарликни қониқарсиз бажарганлиги учун унга қаттиқ хайфсан эълон қилинди. Районлар қишлоқ хўжалик органлари устидан раҳбарликни сусайтиргани учун Хоразм область қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғи Бегимовга хайфсан берилди. Айрим хўжаликларда ревизия ўтказилиб, материаллари тергов органларига топшириладиган бўлди.

Шу йил июнь ойида коллегия мажлисида алмашлаб экиш масаласи кўриб чиқилиб, зарур чора-тадбирлар белгиланади.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Совет Иттифоқи кескинликни юмшатиш, қуролсизланиш ва тинчлик манфаатларини кўзлаб иш кўриб, ҳарбий қарама-қаршилик даражасини аниқ-равшан пасайтира оладиган, куч ишлатишни ва куч ишлатиш билан дўқ қилишни халқаро турмушдан чиқариб ташлайдиган тадбирларнинг бутун бир комплекси юзасидан аҳдномаларга эришишни таклиф қилмоқда, инсониятнинг келажагига дахлдор бўлган масалаларни ҳал этиш йўлларини топиш учун ҳалол мулоқот, жиддий музокаралар тарафдори эканини билдирмоқда. Ўртоқ К. У. Черненконинг «Правда» газетаси саволларига ва америкалик журналист Ж. Кингсбери-Смит саволларига қайтарган жавоблари хусусида чет эллардаги таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари билдираётган кўпдан-кўп фикрлар ва оммавий ахборот воситаларида босилаётган хабарларнинг асосий мазмуни мана шундан иборат.

К. У. Черненко қурол-яроғларни чеклаш ва бошқа муҳим халқаро масалалар юзасидан музокаралар ўтказиш зарурлиги ва мумкинлиги тўғрисида муҳим баёнотлар берди, деб таъкидлайди Болгарияда чиқадиган **«Работническо дело»** газетаси. Ўртоқ К. У. Черненконинг «Правда» газетаси саволларига берган жавоблари — зўр сиёсий аҳамиятга молик ҳужжатдир, деб уқтиради **Монгол радиоси.** Бу жавоблар Совет Иттифоқининг тинчлик ишига ва халқаро кескинликни юмшатиш ишига муттасил содиқлигини яна яққол тасдиқлайди.

Совет раҳбари Ғарб мамлакатларининг мулоқот, музокаралар ўтказишга қилган даъватига тўхталиб, бу ниятлар ҳеч бир реал иш билан мустаҳкамланмаганлигини таъкидлаб ўтди, деб ёзади **«Нью-Йорк таймс»** газетаси. У Лондон кенгаши қатнашчиларининг мулоқот тўғрисидаги баёнотларини Ғарбий Европадаги бир қанча мамлакатларнинг территорияси Американинг янги ракеталари учириладиган майдонга айлантирилишини бир амаллаб ниқоблаш учун зарур бўлган парда, деб таърифлади. Совет Иттифоқи ҳалол мулоқот, жиддий музокара тарафдоридир. Аммо бунинг учун АҚШ ва унинг иттифоқчилари позициясида аниқ-равшан ижобий силжиш содир бўлиши керак, деди К. У. Черненко. **«Вашингтон пост»** газетаси бундай деб ёзади: Американинг янги ядро ракеталари Совет Иттифоқини, унинг иттифоқчиларини нишонга олиб турган бир пайтда Ғарбнинг мулоқотга қилган даъватини совет раҳбари сиёсий иккиюзламачилик, деб атайди. Совет раҳбари Москванинг космик фазо ҳарбийлаштирилишини тақиқлайдиган шартномадан манфаатдор эканини тасдиқлади, аммо у Вашингтондагилар бу проблема билан шуғулланишни хоҳламаётганликларини, ҳатто уни муҳокама қилишни ҳам хоҳламаётганликларини уқтириб ўтди.

(ТАСС).

ФОТОФАКТ

ГФР. Урушга қарши намойишчиларни тарқатишда полиция жисмоний кучдан «етарлича» фойдаланади. Суратда: Гарльштадтдаги АҚШ базаси дарвозаси олдида намойишчилар тарқатилмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

ЭРОН—ИРОҚ МОЖАРОСИ

БАҒДОД. (ТАСС). Ироқ бош ҳарбий қўмондонлиги ўтган кунларда фронтнинг турли участкаларида уруш ҳаракатлари давом этганлигини маълум қилди. Ироқ артиллерияси Майсан секторида ва фронтнинг шимолий участкасида душманнинг бир қанча истеҳкомларини яксон қилди.

НИКОСИЯ. (ТАСС). Эрон қўшинлари фронтнинг жанубий участкасидаги Фао-Басра тош йўли районида душманга қарши уруш ҳаракатларини давом эттирди. Эрон ИРНА ахборот агентлигининг хабар беришича, ироқликларнинг аскар ва техникасига талафот етказилган. Фронтнинг бошқа участкаларида тез-тез тўп отишлари бўлиб турган.

СЕЗИЛАРЛИ ЗАРБА

● БАЙРУТ. Ливан ватанпарварлари мамлакат жанубида Исроил агрессорларига сезиларли зарба уришни давом эттирмоқдалар. Байрут радиосининг хабар беришича, ватанпарварлар Захрани районида Исроилнинг ҳарбий вертолетини уриб туширганлар. Партизанлар Тир шаҳри чеккаларида, шунингдек Сайда шаҳри яқинида Исроилнинг ҳарбий соқчиларига ҳужум қилганлар. Ана шу операциялар натижасида бир неча босқинчи ўлдирилган ва ярадор қилинган.

СИНАБ КЎРИЛДИ

● ТОКИО. Франция Тинч океанининг жанубий қисмидаги Муруроа оролида ядро қурилмасини яна синаб кўрганлиги муносабати билан Хиросима мэри Такэси Араки Токиодаги Франция элчихонасига йўллаган норозилик телеграммасида: «Хиросима аҳолиси, халқаро жамоатчилик Франциянинг ядровий синовларни дарҳол тўхтатишни талаб қилмоқда», дейилади.

ҲАРБИЙ ТАЗЙИҚ

● ЛУСАКА. Ирқчи ЖАР Лесотога нисбатан иқтисодий ва ҳарбий тазйиқни кучайтирмоқда, деди шу мамлакат ташқи ишлар министри Э. Сехоньяна. У визит билан Ботсвана пойтахти — Гобoронга келиб, бу ерда сўзлаган нутқида. Лесото бундай қўрқитишлардан қўрқмайди ва ирқчиларнинг жабр-зулми сабабли ўз ватанини тарк этишга мажбур бўлган Жанубий Африка африкаликлар миллий конгрессининг аъзоларига бошпана беришни давом эттираверади, деб таъкидлади. (ТАСС).

ИҚТИСОДИЙ ЮКСАЛИШ САРИ

МОСКВА КЕНГАШИ ЯКУНЛАРИГА ДОИР

Шу йилнинг 12—14 июнь кунлари Москвада Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг олий даражадаги Иқтисодий кенгаши бўлиб ўтди. Қардош социалистик мамлакатларнинг Москва Кенгаши иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни янада ривожлантириш ва чуқурлаштиришнинг асосий йўналишлари тўғрисидаги Баёнот ҳамда «Тинчликни сақлаш ва халқаро иқтисодий ҳамкорлик» Декларацияси ҳужжатларини қабул қилди.

Қардош социалистик мамлакатлар партия ва ҳукумат раҳбарларининг социализм экономикасини янада юксалтиришга хизмат қиладиган ушбу олий анжуман ва унинг ҳужжатлари бутун жаҳон жамоатчилигининг диққат марказида турибди. Бунга маълум сабаблар бор, албатта. **Биринчидан;** жаҳон социализми иқтисодий қудратининг тинмай ошиб бориши ушбу мамлакатларда социалистик қурилишнинг социал ва иқтисодий вазифаларини бажаришга кўмаклашмоқда. **Иккинчидан,** социалистик мамлакатларда ишлаб чиқарилган ҳар бир тонна металл, ҳар бир дона машина, ҳар бир тонна дон ер юзида тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлашга, империализмнинг уруш режаларини барбод қилишга хизмат қилмоқда. **Учинчидан,** социалистик мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик ўзаро тенглик, ва қардошлик асосига қурилгандир. Ҳолбуки, капиталистик мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий муносабатлар ўзаро рақобатга, халқаро бозордан бир-бирини суриб чиқаришга асосланади. Яқиндагина 7 та ривожланган капиталистик мамлакат раҳбарларининг Лондонда бўлиб ўтган кенгаши бунга мисолдир.

Қардош социалистик мамлакатларнинг иқтисодий ҳамкорлиги улар олдида турган социал ва сиёсий вазифаларни бажариш учун моддий заминларни таъминламоқда. Бу нарса Москва олий Кенгашида ҳам қайд қилиб ўтилди. Кремлда олий Иқтисодий кенгаш қатнашчилари шарафига уюштирилган қабул маросимида ўртоқ К. У. Черненко таъкидлаганидек, «Олий даражада ўтказилган аввалги учрашувда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг социалистик иқтисодий интеграциясини ривожлантириш йўлига ўтилган эди. Бугунги кунда шуни ҳақли равишда айтиш мумкинки, бу йўл ўзини батамом оқлади».

Қардош социалистик мамлакатларнинг экономика ва халқ хўжалигининг турли соҳаларида эришаётган ютуқлари ўз навбатида ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемаларини тинчлик ва инсоният манфаатлари йўлида ечилишига, социализм ўтказаётган ҳал қилувчи таъсирнинг кучайишига, агрессив сиёсат ва империализм идеологиясининг қалтис хатти-ҳаракатларига кескин қарши туришга хизмат қилмоқда.

Қардош социалистик мамлакатлар ўртасида иқтисодий ҳамкорлик пролетар интернационализми принципларига асосланган бўлиб, бу ҳамкорлик ҳар бир мамлакат иқтисодий тараққиётининг тинмай юксалишига имкон яратмоқда. Буни Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг тимсоли бўлиб қолган «Дружба» нефть қувури, «Союз» газ қувури, «Мир» энергетика системаси ва қардош социалистик мамлакатлардаги қатор улкан саноат ва қишлоқ хўжалиги объектлари мисолида ҳам кўриш мумкин.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатлари иқтисодий ўсиш суръатлари жиҳатидан ривожланган капиталистик мамлакатлардан барқарор устунликка эришмоқдалар. Буни миллий даромаднинг, саноат ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатларига доир статистик маълумотлари ҳам яққол кўрсатиб турибди. Масалан, бугунги кунда жаҳон саноати маҳсулотининг учдан бир қисмини социалистик мамлакатлар ишлаб чиқармоқда. 1950—1983 йилларда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг миллий даромади 8,6 баравар, ривожланган капиталистик мамлакатларда эса 3,4 баравар ортди. Бу кўрсаткичнинг йиллик ўртача ўсиш суръатлари эса шу йиллар давомида тегишли равишда 6,7 ва 3,8 процентни ташкил этди. Ташкил топганидан буён ўтган 35 йил мобайнида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатларида саноат ишлаб чиқариш 14 баравар, ривожланган капиталистик мамлакатларда эса 3,8 баравар кўпайди, холос.

Шуни ҳам айтиш керакки, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари янги жамият қуришнинг беқиёс вазифаларини ўта мураккаб халқаро шароитда, империалистик кучларнинг, биринчи навбатда АҚШ маъмуриятининг социализмга қарши иғвогарликлари ва бузғунчилик ишлари кучайтирилган ҳозирги кезларда адо этмоқдалар. Сўзсиз, ана шундай шароитда қардош социалистик мамлакатларнинг бирлиги ва жипслигини кучайтириш, иқтисодий ҳамкорликларини янада юксалтириш ҳар қачонгидан ҳам катта аҳамият касб этмоқда.

Совет Иттифоқи, қардош социалистик мамлакатлар шу кунларда жаҳондаги кескин вазиятни тезроқ юмшатиш учун, тинчлик ва халқлар хавфсизлигини сақлаб қолиш учун, халқаро иқтисодий муносабатларни одилона, демократик асосда қайта қуриш учун изчиллик билан интилиб келмоқдалар. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг Москвада олий даражада ўтказилган Иқтисодий кенгаши ҳам буни янги куч билан тасдиқлади.

КПСС ва Совет ҳукумати ҳамиша табиат ресурслари ва инсоният бойликларини уруш ва қуролланишга эмас, балки халқлар бахт-саодати ва фаровонлигига хизмат қилдириш тарафдори бўлиб чиқмоқда. «Бизнинг қуролланиш пойгасини тўхтатиш йўлидаги тинимсиз ва ...зўр ғайрат билан олиб бораётган курашимиз, — деди К. У. Черненко «Правда» газетаси саволларига берган жавобларида, — ўзининг бевосита вазифаси уруш хавфини камайтириш вазифасидан ташқари бўшатиб олинган жуда катта моддий маблағларни халқлар фаровонлигини ошириш мақсадларига, соғлиқни сақлаш, маданият, маориф эҳтиёжларига, уй-жой қурилишига сарфлашга хизмат қилади».

Москвада ўтган олий даражадаги Иқтисодий кенгаш социалистик иқтисодий интеграцияни чуқурлаштириш, икки ва кўп томонлама ҳамкорликни кучайтиришга, ҳамдўстликнинг иқтисодий қудратини янада оширишга ёрдам қилади. Бу эса ўз навбатида сиёсий ва идеологик аҳамиятга молик жуда катта омилдир.

Т. СОЛИЕВ,
Ф. ШОҲИСМОИЛОВ.
«Совет Ўзбекистони» халқаро шарҳловчилари.

ФЕЛЬЕТОН

МАНМАНЛИК КАСАЛИ

ЁКИ ПРОКУРОР УНГУР ҲАЙДАРОВНИНГ ҚИЛМИШЛАРИ ҲАҚИДА

Ҳамма иш Риштон прокуратураси учун янги бино қурилганидан кейин бошланди. Унгур Ҳайдаров эндигина безакдан чиққан хоналарни бирма-бир айланиб юраркан, хаёли қочди: у кимсан — ҳамма соясига салом бериб, нима деса қўл қовуштириб қулоқ солиб турадиган прокурор. Райондаги мана мен, деган раҳбарлардан ортиқ бўлса ортиқдир-у, аммо кам жойи йўқ. Шундай бўлгандан кейин унинг иш кабинети ҳам ўзига яраша бўлиши керак-да!! Хонасига кирган одам ялтираб турган мебелларга кўзи тушиб, чўғдек гиламларни босиб келса — Ҳайдаровнинг обрўси. Ҳа, ўтни ўтга, чўғни чўғга уриб бўлса ҳам янги хоналарни, албатта, янги жиҳозлар билан безатиш керак.

У айтгани амалга ошмагунча сира тиниб-тинчимади. Шу мақсадда тўғри бориб, район ижроия комитетидагиларнинг қўйнига қўл солиб кўрди. Улар бўлса прокурорга нима деб жавоб қайтаришларини билмай ўнғайсизланиб қолишди. Чунки хўп дейишса, қонун-қоида бузилади. Йўқ дейишгудек бўлса, райондаги обрўли идоранинг бошлиғи хафа бўлиб қоладиган.

— Буни яхши ўйлабсиз, — чайналиб дейишди улар.

— Аммо, илтимос, бизни тўғри тушунинг, кабинетнинг зеб-зийнатлари учун тўғридан-тўғри пул ажратиб бўлмайди. Ўзингиздан қолар гап йўқ, бунга қонун ҳам йўл қўймайди.

Ўзини ҳамиша осмонда юргандек ҳис қиладиган Ҳайдаровга уларнинг ланжлиги ёқмади. Айниқса, қонунни эсга солишлари прокурорнинг иззат-нафсига теккандек бўлди: Тухум товуққа ақл ўргатганидек қонундан унга дарс беришмоқчими? — Ё уларнинг олдига илтимос билан келгани учун бурунлари кўтарилиб кетдими? Ундан кўра бу ишларнинг йўлини топиш тўғрисида ўйлаб кўрсалар-чи!.

— Намунча қонун-қонун, деб юракларинг пўкилламаса, — деди у зўрма-зўраки илжаяркан. — Қўрқманглар, ҳамма қонун ўзимнинг қўлимда. Уни истаган томонимга бура оламан.

Ҳайдаровнинг бу гапи райижрокомдагиларга далда бўлди. Ишни осонлик билан битириш тўғрисида ўйлаб кетишди. «Ўзи шундай қилинглар деб турганидан кейин бунақа катта оғиз одамнинг гапини ерда қолдириб бўладими? Бизга нима, бирининг дўпписини иккинчисига кийдириб юборсак биров билиб ўтирибдими?».

— Гап бундай, ўртоқ прокурор, — дейишди улар. — Сизга пул керак бўлса, гаражни ремонт қилдирамиз. Ана ундан кейин қурилиш ташкилотига хизмат ҳақи учун маблағ ўтказсак, у ердан савдо ташкилотининг ўзи талаб қилиб олаверади.

— Ана, йўлини топса бўларкан-ку, — Ҳайдаров тиржайди. У гаражнинг ремонтига ҳожат йўқлигини билса ҳам, иши осон кўчганидан хурсанд бўлиб кетди.

...Орадан кўп ўтмай Риштон райижрокоми орқали 9-қурилиш трестига қарашли 54-механизациялашган кўчма колоннанинг жорий ҳисобига «1980 йил 15 декабрда бажарилган ремонт ишлари учун» деган ҳужжат билан 4500 сўм пул келиб тушди. Шундан кейинги ҳамма ишларни 54-ПМК ва Риштон район матлубот союзига қарашли Куйбишев матлубот жамияти бош бухгалтерлари Маҳмуджон Содиқов билан Толибжон Ортиқовлар олиб боришди.

— Бизга тушадиган пул сизларда сақланаётганмиш, — деди Т. Ортиқов ҳамкасбига сирли қилиб. — Илтимос, шуни матлубот жамиятининг ҳисобига ўтказиб қўйсангиз.

— Тезроқ олақолинглар, — деди М. Содиқов ҳам. — Бу пулнинг гараж ремонтига ҳам, прокуратура биносининг қурилишига ҳам алоқаси йўқ эди. Билмайман қандай қилиб...

— Райижроком тўғридан тўғри матлубот жамиятига маблағ ўтказолмасди-да. Йўлини топишибдими, қандини уришсин. Қани биз ҳам акт тузиб, олиш-беришимизни расмийлаштириб қўяйлик...

Кўп ўтмай Куйбишев матлубот жамияти правлениеси раиси Муҳиддин Маҳкамов (ҳозир район тайёрлаш идорасининг бошлиғи) Ҳайдаровга телефон қилиб: «Ҳамма нарса тайёр бўлди, ишончли одамингиз молни олиб кетсин» деди. Ҳайдаровнинг идорада энг ишонган одами шофёри Маҳамат Раҳмонжонов эди, шуни юборди. Раҳмонжонов шу куниёқ матлубот жамияти омборидан ҳар бир метри 82 сўм 82 тийин турадиган гилам пойандоздан 50 метрини ва 1592 сўмлик стул ва шкафларни машинасига ортиб кетди. Гилам тўшалиб, мебеллар ўрнатилгач, прокурорнинг иш кабинети янги тушган келиннинг уйига ўхшаб, шундай очилиб кетдики, буни кўрган Ҳайдаровнинг кўнгли яйраб: «Мана энди райондаги мана мен деган раҳбарларникидан ҳам қолишмайдиган кабинетли бўлдим» деди. Сўнгра узунасига олтин ҳал тортилган чўғдек қип-қизил гилам пойандозни кўздан кечираркан юраги ўйнаб кетди.

— Вой-бў, жуда ҳам зўридан экан-ку, омборда яна қолдими? — сўради у Раҳмонжоновга кўз қисиб.

— Ҳали таги сероб, хўжайин, яна бориб келайми?

— Тағин олиб келсанг яхши бўларди-я, бироқ пул қурғур йўқ-да, — Унгур Ҳайдаров бир оз ўйланиб турди-да, сўнг бир қарорга келгандек ҳамсуҳбатига тайинлади. — Мен матлубот союзидагилар билан гаплашиб кўрай-чи, хўп дейишса кейинроқ қолганини ҳам олиб келарсан...

Прокурор «берасан» деб турганидан кейин савдо ходимлари «йўқ» дея олишармиди? Кимсан, прокурор Унгур Ҳайдаров бўлади-я. «Ўйнашмагин арбоб билан, арбоб урар ҳар боб билан» деб бекорга айтилмаган. Йўқ деб кўрчи, кемтик жойингни топиб, бирпасда дилингни хуфтон қилиб қўяди-я». Матлубот жамиятидагилар ана шундай мулоҳазага бориб. «Пулини топганда берарсизлар» деб ўша гилам пойандоздан тағин 34,4 метрини Раҳмонжоновнинг машинасига қандай қилиб олиб чиқиб беришганини ўзлари ҳам билмай қолишди.

Шундай қилиб Ҳайдаров хизмат вазифасини суиистеъмол қилиб, ҳеч қандай пул-маблағсиз савдо ташкилотидан қимматбаҳо буюмни олдириб кетди. Бунинг устига у ушбу қилмиши билан СССР Савдо министрлиги, СССР Давлат банки ва «Центросоюз»нинг 1977 йил 1 августда идора ва ташкилотларга савдо фондидан нақд пулсиз мол беришни тақиқлаш тўғрисидаги кўрсатманинг бузилишига ҳам йўл қўйди.

Бироқ Ҳайдаровнинг йўқни йўндирганидан, бошқалар ўзининг бир оғиз сўзини ерга туширмай дарров илиб олишидан маст бўлиб юриши узоққа бормади. Унинг юзига тик қараб «етар, бас» дейдиганлар ҳам топилди. Фарғона область матлубот союзи контрол-ревизия бўлими ходимлари навбатдаги тафтиш ўтказишаётиб, Куйбишев матлубот жамияти омбор мудири Шамсиддин Юнусовнинг бўйнида каттагина камомад йилдан йилга сурилиб келаётганини аниқлашди. Юнусов суҳбат пайтида прокурорнинг қилмишларидан ёзғириб, кўз ёши қилди:

— Зиммамдаги 2851 сўм 35 тийинлик гилам пойандозни Ҳайдаров олиб кетган, пулини бермаяпти. Илтимос, шуни ундириб беринглар.

Ҳайдаров бу гапларни эшитса ҳам, матлубот союзидагиларнинг бу ишни бости-бости қилиб юборишини кутиб юрди. Бироқ ошналари гап тегишидан қўрқиб ўзларини сояга урганларидан кейин Ҳайдаров ишнинг газак олишидан чўчиб 34,4 метр пойандозни матлубот союзига қайтариб олиб келишга мажбур бўлди.

Йўқ, ҳурматли газетхон, прокурор Унгур Ҳайдаровнинг қилмишлари шу билан тугамади. У назарида ўзини «бутун районга шарманда қилган» кишилардан ўч олишга қаттиқ аҳд қилиб қўйди ва область матлубот союзи тафтишчилари Ўрмон Юсупов ва Раҳмонали Умаровларнинг «адабини бериб қўйиш»ни ўйлаб, кеча-кундуз ухламади. Навбатдаги ишлардан бирига шуларнинг «иши»ни ҳам улаб юбориш мақсадида қўлидаги барча жиноий ишларни варақлаб ҳам чиқди.

Сўх зонал касалхонасининг давлат маблағини талон-торож қилган бир гуруҳ ходимлари иши юзасидан тергов олиб борилаётган эди. Тафтишчилар — Ў. Юсупов билан Р. Умаровга ҳам «хизматга совуққонлик билан қараганликда» айб қўйилиб, уларнинг ишларини ҳам «сўхлик»ларникига омухта қилиб судга ошириб юборилди. Судда эса давлат айбловчиси сифатида Ҳайдаровнинг ўзи иштирок этди. У асосий жиноятчилар қаторида Юсупов билан Умаровни ҳам жиноий жавобгарликка торттириш учун ўзининг бутун маҳоратини ишга солди ва суд ҳайъатидан уларнинг икковига нисбатан Ўзбекистон ССР Жиноят кодексининг 151-моддасини қўллашни талаб қилди. Агар унинг бу айтганлари амалга ошгудек бўлса, район прокурорини «гилам пойандозни қайтариб беришга мажбур қилган» ҳар икки тафтишчи икки йил муддатга озодликдан маҳрум этилиши ёки бир йил муддатга ахлоқ тузатиш ишларига ҳукм қилиниши, жуда бўлмаганда эса, ишдан бўшатилиши мумкин эди.

Бироқ ҳақиқат эгилса ҳам синмади. Ҳайдаровнинг ўйлаб қўйган режалари амалга ошмай қолди. Ушбу ишни кўриб чиқаётган Фарғона область судининг жиноий ишлар бўйича судлов коллегиясининг сайёр ҳайъати давлат маблағини ўзлаштирган жиноятчиларга тегишли жазо чораларини қўллагани ҳолда Юсупов билан Умаровни бегуноҳ деб топиб, «оқлаб» юборди. Кейинчалик Ўзбекистон ССР Олий суди область судининг бу ҳукмини тўла тасдиқлади.

Энди икки оғиз сўз ана шундан кейин содир бўлган воқеалар ҳақида: устидан нотўғри тергов қўзғатилиб, бир неча ой давомида ишсиз қолдирилган Ў. Юсупов хизмат вазифасини суиистеъмол қилган У. Ҳайдаров тўғрисида тегишли ташкилотларга шикоят билан мурожаат қилди. Ҳайдаровнинг барча қилмишлари синчиклаб текширилди ва ҳақиқатан ҳам унинг кибр-ҳавога берилиб, манмансираб кетгани, пок ва одил давлат прокурори номига доғ туширгани аниқланди.

Ҳақ жойида қарор топди. Унгур Ҳайдаров қилмишига яраша жазосини олди: у хизмат вазифасидан озод қилиниб, лавозими пасайтирилди. Район партия комитети бюроси унга қаттиқ ҳайфсан эълон қилди. Шу ерда биз эътиборни яна бир муҳим масалага қаратмоқчимиз. Прокурор давлат қонунининг тўғри қўлланилиши устидан назорат олиб борадиган масъул ходим. Халқимиз уларни энг софдил ва энг одил кишилар деб ҳамиша ҳурмат ва эътиборда сақлайдилар. Шундай экан, Унгур Ҳайдаров ўз қилмишлари билан ана шу ишонч ва эътиборга нега хиёнат қилди? Нима учун дабдабабозликка, ортиқча зеб-зийнатга берилиб, муқаддас ва покиза номга доғ туширди, ўз обрўсини тўкди? Бу масалага ана шу нуқтаи назардан ёндашадиган бўлсак, унда бундай иллатнинг пайдо бўлишига Риштон районида вужудга келган нотўғри муҳит ҳам сабаб бўлганини кўриш мумкин. Энг аввало, район ижроия комитети ва савдо ташкилоти раҳбарлари ошна-оғайнигарчилик ва юзхотирчилик қилиб прокурорнинг ҳамма талабларини қўл қовуштириб бажо келтирдилар. Босар-тусарини билмай қолган У. Ҳайдаров эса ўз сирини очган кишилардан ўч олмоқчи бўлди.

Яна шуниси ҳам ачинарлики, Фарғона область ва Риштон район партия комитетлари Ҳайдаровнинг қилмишларидан кейинчалик хабардор бўлсалар ҳам уни тийиб қўйишни лозим кўрмадилар. Ў. Юсупов область партия комитетига шу йил 18 январда ёзган шикоят хатига орадан роса икки ой ўтгандан кейингина жавоб ололди. Риштон район партия комитети эса 11 майда, яъни У. Ҳайдаров республика прокуратураси томонидан ишдан олиниб, хизмат лавозими пасайтирилганидан сўнг унинг ишини райком бюроси мажлисида кўриб чиқиб, қаттиқ ҳайфсан эълон қилишга мажбур бўлди. Буларнинг ҳаммаси районда «мен сенга тегмай, сен менга» қабилидаги нотўғри иш услубининг қарор топганини кўрсатиб турибди.

Ҳайдаров бўлса ҳамон ўзини ҳақ деб, унга «нотўғри» муносабатда бўлганлар устидан энг юқори ташкилотларгача арз қилиб юрибди. Мана, сизга принципсизлик оқибати! Агар лавозимини суиистеъмол қилган прокурор Унгур Ҳайдаровга нисбатан принципсизлик қилинмай, қатъийроқ партиявий чора кўрилганида, балки унинг эс-ҳуши жойига келиб қолармиди? Область партия ва совет раҳбарлари ана шу ҳақда яна бир бор ўйлаб кўрадилар, деган умиддамиз.

Бизнинг социалистик қонунчилигимиз халқимизнинг эрки ва виждони билан йўғрилган. Уни муҳофаза қилишдек муқаддас вазифа дунёда энг одил давлат органларига топшириб қўйилган. Шундай экан, бу ерда фақат қалби пок ва софдил, беғараз ва одил кишиларгина хизмат қилишлари лозим. Қонунимиз муқаддас ва дахлсиздир, уни бузишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Рафиқ ТУРСУНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ЧЕТ ЭЛЛИКЛАР НИГОҲИДА

ТАРОВАТЛИ ДИЁР

Чехословакиялик ёзувчи, ЧКП Марказий Комитетининг органи «Трибуна» ҳафталиги бош редакторининг ўринбосари Мирослав ВИЗДАЛ серқуёш диёримизда меҳмон бўлиб турибди. Ўзбекистонга биринчи бор келган ҳурматли меҳмон мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди.

— Журналист бўлиб ишлаётганимга 25 йилдан ошди. Шу боисдан бўлса керак, журналист иши ёзувчи учун энг яхши мактаб деб ўйлайман. Газетада ишлашим туфайли кўп ажойиб ва олижаноб кишилар билан танишдим. Кейинчалик буларнинг ҳаммаси ёзувчилик ишимда қўл келди. Масалан, «Мовий романс» деган романим ёшлар қурилиши ҳақида ҳикоя қилади. Бу асар ўша қурилишдаги кўп тиражли газетада редактор бўлиб ишлаган пайтимда олган таассуротларим асосида ёзилди.

Совет Иттифоқи билан илк танишувим Кола ярим оролига сафардан бошланган. Мен 1968 йилнинг қутб ёзини ўша оролда ўтказганман. Колхоз ва совхозларда бўлдим, савдо флоти денгизчилари билан танишдим. Ловозеро районида саами элати орасида яшадим. Улар билан бирга Сейтяврь кўлида балиқ овладим. Бу ажойиб ўлка ҳақидаги таассуротларимни «Арктика дарвозаси» деган китобимда баён қилганман.

Бундан ташқари, Якутия, Доғистон, Марказий Россия областлари бўйлаб сафар қилдим. Ана шу сафарларим натижаси ўлароқ Чехословакиядаги кўплаб газета ва журналларда мақолаларим эълон қилинди.

Ҳозир «Қалбдаги диёр» деган китоб устида ишлаяпман. Очерклардан ташкил топган бу китобнинг бир боби Ўзбекистон ҳақида бўлади.

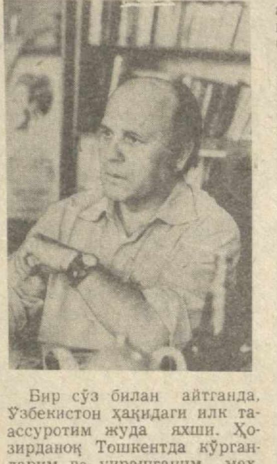

Бир сўз билан айтганда, Ўзбекистон ҳақидаги илк таассуротим жуда яхши. Ҳозирданоқ Тошкентда кўрганларим ва учрашганим меҳмондўст ва ширинсўз ажойиб кишилар ҳақида иккита ён дафтар тўлдирдим. Жумладан, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси, СССР Олий Советининг депутати Каромат Ёқуббоева, Ҳамза номидаги академик драма театрининг режиссёри Баҳодир Йўлдошев ва бошқалар билан қилган суҳбатларим унутилмас таассурот қолдирди. Айниқса, Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейининг директори, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Самиғ Абдуллаев, Тошкентдаги Юлиус Фучик музейининг директори Анатолий Бочкарёв билан учрашув ва суҳбатларим қалбимни ифтихор туйғуларига тўлдирди.

Тошкент ҳақидаги таассуротларим эса бир дунё. Бу шаҳар мени чинакам мафтун этди. Ўзининг қадимийлиги ва навқиронлиги, яшил либосга бурканганлиги билан ажралиб туради Тошкент. Айниқса, шаҳар партия ва совет ташкилотларининг шаҳарликлар турмуш шароитини яхшилаш тўғрисидаги ғамхўрлиги диққатга сазовор. Шаҳарнинг қадимий ва янги меъморчилик обидалари кишини ҳайратга солади. Тошкент гўзал, одамлари эса ундан ҳам гўзал десам янглишмайман. Унинг меҳри қалбимдан чуқур жой олди. Қалбимдаги бу диёрни — Ўзбекистонни ҳамиша эслаб, эъзозлаб юраман.

● СПОРТ ● СПОРТ ● ● СПОРТ ● СПОРТ ●

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Фарғонада Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети «Ёшлик» совринм учун бошланган республика биринчилигида 12 команда уч группага бўлинган ҳолда куч синашмоқда. Биринчи ва иккинчи группаларда Тошкент ва Фарғона области командалари 6 тадан очко билан пешқадамлик қилишмоқда. Учинчи группада Тошкент шаҳар ва Бухоро области коллективлари олдинда боришмоқда.

Қўқонда футбол тренери В. Классовский хотирасига бағишланган турнирнинг финалида Педагогика институти билан пайпоқ тўқув-ип йигирув комбинати коллективлари ўзаро учрашдилар. Асосий вақтда ҳисоб 3:3 бўлди. Қўшимча вақтда студентлар киритган ягона тўп ғолибни аниқлашга имкон берди.

Олий лига командалари ўртасида мамлакат чемпионатининг 15-тур учрашувлари «Спартак» ва Минск динамочилари (3:2) ўйини билан бошланган эди. Асосий учрашувларда қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди: «Металлист» — СКА — 1:0, «Днепр» — «Черноморец» — 1:1, «Шахтёр» — «Динамо» (К) — 1:1, «Динамо» (Тб) — ЦСКА — 2:0, «Арарат» — «Қайрат» — 2:0, «Нефтчи» — «Торпедо» — 0:0, «Динамо» (М) — «Зенит» — 0:0.

«Пахтакор» футболчилари «Жальгирис» командасини қабул қилиб, йирик ҳисобли (4:1) ғалабага эришдилар. Тўпларни Н. Амриев, А. Якубик, И. Шквирин (иккита) ва С. Данисявичуслар киритдилар. Ҳозир «Днепр» ва «Спартак» коллективлари 18 тадан очко билан пешқадамлик қилишмоқда. Тбилиси динамочилари 16 очко билан учинчи ўринга кўтарилишди. Киев динамочиларида ҳам шунча очко бор. Ўйинлар жадвалининг сўнгги поғоналарини саккизтадан очко тўплаган «Пахтакор», «Нефтчи» ва «Динамо» (М) командалари эгаллаб туришибди.

● СПОРТ ● СПОРТ ●

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

● ЧИМ ХОККЕЙ. Эркаклар олий лига командалари ўртасида навбатдаги учрашувлар ўтказилди. Андижоннинг «Звезда» хоккейчилари бу сафар Ульяновскнинг «Волга» командасини қабул қилиб [2:2, 4:2], мавқеларини мустаҳкамлаб олдилар. Ленинскнинг «Старт» коллективи ўз майдонида Москванинг «Фили» хоккейчилари билан ўйнаб [0:1, 0:1], имкониятни бой берди. Аёллар командалари ўртасида эса кеча финал учрашувлари бошланди. Фахрли ўринлар учун курашувчи 8 коллектив сафидан жой олиб турган «Андижанка» қизлари дастлабки учрашувни сафарда «Колос» командаси билан ўтказишди. Тошкент областининг «Поямтотдел» командаси Москва жисмоний тарбия институти студентларининг меҳмони бўлди.

● ШАХМАТ. Шауляй шаҳрида ёшлар ўртасида ўтказилган Бутуниттифоқ мусобақасида республикамиз шахматчилари 19 коллектив орасида 8-ўринни эгаллашди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«Главташкентстрой»

«СТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ» ТРЕСТИНИНГ 2-МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИ

минорали кран машинистларини тайёрлайдиган 4,5 ойлик курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машғулотлар ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда рус тилида олиб борилади.

Қабул қилинганларга ҳар ойда 75 сўмдан стипенция тўланади.

Минорали кранларнинг машинистларини тайёрлайдиган курсларга 18 ва ундан катта ёшдаги қизлар ҳамда Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар қабул қилинадилар;

минорали кранлар ремонти бўйича электрослесарларни тайёрлайдиган курсларга Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Шимоли-Ғарбий саноат зонаси (метронинг «Собир Раҳимов» станцияси, 103, 122-автобусларнинг «7-автопарк» бекати).

●

ТОШКЕНТ КЕЧКИ МАШИНАСОЗЛИК ТЕХНИКУМИ

25 июнь куни

ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

Ўқишга киришни хоҳловчилар кабинетлар ва лабораториялар, ўқувчилар ижодий ишларининг кўргазмасини кўздан кечириб, ихтисос билан танишишлари мумкин.

Техникум адреси: Тошкент шаҳри, Сельмашская кўчаси, 6-уй. (3, 10, 21, 16, 72, 30, 28, 48-автобуслар, 13-трамвайнинг «Ташсельмаш» бекати).

●

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ

6 июль куни соат 10.00 да

ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

Шу куни институтнинг етакчи профессорлари ва ўқитувчилари билан учрашувлар, илмий ҳамда ўқув лабораториялари, кутубхона, музей ва ўқув заллари билан танишувлар уюштирилади.

Институт адреси: 700183, Тошкент шаҳри (19, 49, 83, 102, 115, 117-автобусларнинг ва 10, 28, 102, 103-маршрут таксиларининг «Қишлоқ хўжалик институти» бекати).

●

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/VI да Оққуш кўли, 19/VI да Майсаранинг иши, 20/VI да Севги ҳақида афсона.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/VI да Келинлар қўзғолони, 19/VI да Рўё, 20/VI да Олтин девор.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Сувда цирк» Москва циркининг гастроллари (17/VI да 11, 15, 18.30 да).

●

«ПАХТАКОР» МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА

19 июнь соат 19.30 да СССР биринчилиги учун «ПАХТАКОР» (Тошкент) — «МАСК» (Москва). командалари ўртасида

ФУТБОЛ

«ПАХТАКОР» стадионида олдиндан билет сотиш кассалари ишламоқда.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

БУГУН—МЕДИЦИНА ХОДИМЛАРИ КУНИ

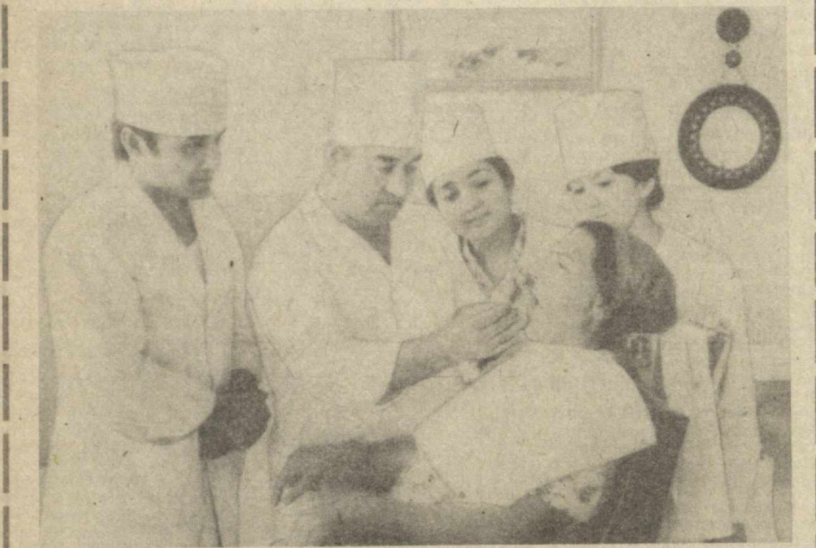

ИСТЕЪДОД ҚИРРАЛАРИ

Бир йигитга қирқ ҳунар ҳам оз

Термизда бир доктор бор...

— Умридан барака топсин, — дейди миннатдорчилигини ичига сиғдира олмай Улуғ Ватан уруши инвалиди Ҳайдар ота Бегматов. — Чорибой қўли гул йигит экан... Кексайган чоғда тишсиз қолишдан ҳам ёмони бўлмаса керак. Бир дардга чалиниб, тишларим бўшашиб, милкларим шишиб кетди. Районимиздаги тиш докторларига узоқ вақт қатнадим, аммо нафи бўлмади. Овқатланиш азобга айланди. Шаҳарга тушганимда Чори Менгалиевнинг дарагини айтишди. Ҳамма ишни йиғиштириб қўйдиму, область тиш даволаш шифохонасига йўл олдим. Чорибой мени очиқ чеҳра билан кутиб олди. Бор-йўғи бир ой даволади. Юқори жағимга протез ясаб берди, пастки жағ тишларимни даволаб аслига келтирди, тушиб кетганлари ўрнига ясама тишлар қўйди. Ҳозир йигитлик чоғимдагидек сезяпман ўзимни.

Яқинда йўлимиз тушиб область стоматология поликлиникасида бўлдик, кўпчиликнинг иззат-ҳурматини қозонган йигит — Чори Менгалиев билан танишдик. У тиш протезлаш хонасида дастгоҳ ёнида ишлаётган экан. Аввалига ийманиброқ турди, суҳбатимиз мавзуи Сурхондарёда стоматология хизматини яхшилаш истиқболига бурилгач, завқланиб гапира кетди...

Бир йигитга қирқ ҳунар ҳам оз, дейишади. Пашхурд қишлоғилик Чорибой 1961 йилда Ангор районидаги ўрта мактабни тугатгач, механизаторлар курсида ўқиди, тракторчилик касбини эгаллаб, уч йил колхозда ишлади. Аммо, уни тиббиёт олами ўзига мафтун этган эди. Пухта ҳозирлик кўриб, 1964 йили Тошкент давлат медицина институтига ўқишга кирди.

Ч. Менгалиев институтни муваффақиятли тугатиб, Сурхондарёга йўлланма олди. Термиз шаҳридаги 1-область касалхонасида анестезиолог-реаниматолог бўлиб ишлай бошлади. Бу ерда ҳам тиниб-тинчимади, ҳамиша изланишда бўлди. Асосий вазифани жамоатчилик иши билан бирга давом эттираркан, айни вақтда стоматология хизматига, хусусан тиш протезлаш ҳунарига ҳаваси орта борди. Шу соҳада малака ошириш курсини тугатиб, шаҳарнинг янги микрорайонида тиш протезлаш лабораторияси очди.

— Тиш протезлаш врачларининг камлиги менинг шу касбни эгаллашимга сабаб бўлди, — дейди Ч. Менгалиев. — Шаҳар стоматология поликлиникаси очилганида бўлим бошлиғи лавозимига тавсия этишди. Бу ҳол ўз устимда янада кўпроқ ишлашни талаб этарди: Тошкент ва Киев шаҳарларида малака ошириб қайтдим. Шу орада область стоматология поликлиникасига таклиф этишди. Мана ўн беш йилдирки тиш, милк, жағ, юз суяклари касалланган беморларни даволаб келяпман.

Биринчи категорияли врач Ч. Менгалиев малакали тиббий ёрдам кўрсатиб, эл олқишини олмоқда. Айни пайтда поликлиникада Улуғ Ватан уруши иштирокчилари ва инвалидларига стоматология хизмати кўрсатиш секциясига бошчилик қиляпти. Юз-жағ суяклари хирургиясида қўлланиладиган бир қанча янги протезлаш методларини Ленинграддан ўрганиб келиб, кундалик тажрибасида муваффақиятли қўлланмоқда.

...Термизда Чори Менгалиев деган тиш доктори бор.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Суратда: моҳир шифокор Ч. Менгалиев қандай даво чораларн кўриш кераклиги хусусида ҳамкасблар ва шогирдларига консультация бермоқда.

БОЛАЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

◆ Андижон шаҳри микрорайони территориясида Андижон давлат медицина институти клиник касалхонасининг 110 ўринли болалар бўлими очилди.

Бу ерда нафас олиш органлари, юрак қон-томир, ошқозон-ичак ва бошқа касалликлар билан оғриган бемор болалар даволанади. 13 гектарли боққа жойлашган икки қаватли шифохона замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланди. Беморларга барча шарт-шароитлар яратилди.

Келгусида шифохона янада кенгайтирилади. Бу йил 200 беморга мўлжалланган янги корпус қурилиши бошлаб юборилади. 1990 йилга бориб, унда 500 нафар киши даволанади.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Рассомлар ҳақида ҳикоялар

ГЎЗАЛЛИК ИЖОДКОРИ

Сўнгги йилларда ўзбек совет рассомлик санъатининг декоратив керамика жанрида ажойиб ютуқлар қўлга киритилаётир. Бу мураккаб жанрда ижод қилаётган рассомларимиз машҳур халқ талантларининг — усталарининг тажрибаларини, халқ ижодини, анъаналарини пухта билганликлари, ўзлаштирганликлари туфайли шундай зафарларга эришилмоқда.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Александр Кедрин ана шундай талантли, изланувчан рассомлардан. Унинг оригинал ишларини санъат мухлислари азалдан яхши билишади ва ҳамиша катта қизиқиш билан томоша қилишади. Рассомнинг профессионал санъаткор сифатида ижод қилиб келаётганига йигирма йилдан ошди. Мана шу ўтган давр Александр Кедрин учун изланишлар, ижодий шаклланиш ва зафарлар даври бўлди.

Бўлажак рассом ўрта мактабнинг охирги синфларида ўқир экан, каникул кунларида археология экспедицияларида ҳаваскор сифатида қатнашди. Самарқандлик архитектор-реставраторлар билан ишлади. Шаҳардаги Пионерлар саройи унинг учун муқаддас маскан эди. Бу ерда бетакрор санъати билан элга танилган Маҳмуд Усмонов, Тоҳир Тўхтахўжаев каби халқ усталарининг тўгараклари ишларди. Александр ҳам ана шу тўгаракларга аъзо бўлди. Моҳир усталар зийрак, ҳар нарсага ўта қизиқиш билан ёндашадиган, халқ ижоди намуналарини биладиган болага эринмай ўз тажрибаларини ўргатдилар. Тўгарак раҳбарлари вақт-вақти билан конкурслар, кўриклар ўтказишиб туришарди. Ана шу ижодий мусобақаларнинг ғолиблари орасида ҳамиша Александр бўларди. У халқ услубида, халқ анъаналаридан келиб чиққан ҳолда машқ қилгани учун ҳам кўпчиликнинг эътиборини тортарди.

Александрнинг ижодий шаклланишида отаси Вениамин Кедриннинг хизмати катта. У республикамизнинг таниқли санъаткорларидан, Ўзбекистон Рассомлар союзининг ташкилотчиларидан бири. В. Кедрин график рассом сифатида машҳур. Лекин, ўғлининг декоратив керамика санъатига бўлган қизиқишини асло пасайтирмади. Балки, «бошқа жанрда ижод қилишини ўзим ҳам хоҳлардим», деб хурсанд бўлди, Александрни қўллаб-қувватлади. Илк асарларини кўрсатганида фикр-мулоҳазаларини дангал айтди.

Декоратив керамика асарларига одамлар баъзан унчалик эътибор беришмайди. Аслида узоқ давом этадиган меҳнат самараси бўлиб майдонга келадиган бу ишлар ўзида катта ҳаёт ҳақиқатини, мантиқни ташиган бўлади. Александр Кедрин ишлаган сувенир лаганлар конкрет бир воқеликни тасвирлайди, безаги эса юз фоиз халқ услубида бўлади. Ёки ана ўша иш, асарларида аниқ-маълум манзара ифодаланади. Унга қарасангиз дастлаб оддий бир нарсани кўрасиз, яқинроқ бориб эътибор берсангиз эса ҳақиқий халқ ижодига, устачилик деб аталадиган бетакрор касбнинг илҳомбахш афзалликларига қойил қоласиз!

Масалан, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидаги чойхонани кўпчилик билади. Миллий санъат ажиб чирой бахш этиб турган бу масканнинг безалишига Александр Кедрин муносиб ҳисса қўшди. Тошкент шаҳридаги Санъат саройи, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг маъмурий биносини безаш ишларида ҳам таниқли рассом актив иштирок этди. Тилга олинган масканларнинг залларига қўйилган декоратив керамик асарлар қадимий Шарқ услубида яратилганлиги билан диққатга сазовор. А. Кедрин асарларини ишлар экан, ижодий иш тавсия этиладиган масканнинг руҳидан, талабидан келиб чиқди.

Александр Кедриннинг ижодий ютуқлари ҳақида сўз кетганда Сочи шаҳридаги «Ўзбекистон» санаторийси, В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройи, «Москва» меҳмонхонаси, Урганч шаҳридаги область театри биноларининг безалишини алоҳида мамнуният билан таъкидламоқ керак. Бу муҳташам масканларнинг кенг залларида, интерерларида таниқли рассомнинг бир-бирига ўхшамаган асарлари қўйилган, ижодий ишларнинг кўпи лаган фонида тасвирланган. Лекин мазмун бутунлай бошқа-бошқа, ранг-баранг. Халқ эртагининг кичик бир эпизодини акс эттирган декоратив керамик асар ҳам эътиборга, қизиқишга лойиқ.

Рассом монументал керамика композицияларини яратишда ҳам алоҳида активлик кўрсатмоқда. Бу жанрда композиция яратиш қийин. Лекин иқтидорли санъаткор йилдан-йилга мазкур соҳада ажойиб ютуқларга эришаётир. Бунда биринчи галда халқ анъаналарини, ижодини, услубини пухта билганлиги қўл келмоқда. Иккинчидан, А. Кедрин халқ усталарининг, композиция даражасига кўтарилмаган бўлса-да, ижроси ва мазмуни билан кенг кўламлик касб этган асарларидан ижодий фойдаланяпти.

Изланувчан санъаткорнинг оригинал ишлари Тошкент, шунингдек, республикамизнинг бошқа шаҳарларидаги йирик ва ноёб архитектура қурилмаларини безаб турибди.

А. Кедрин Москва, Ленинград, шунингдек чет элларда ташкил этилган кўргазмаларда ўз асарлари билан муваффақиятли қатнашди. Қардошларимиз, хорижлик санъат мухлислари ўзбек миллий халқ санъатининг ажойиб намуналарини яратаётган рассомга эзгу тилаклар билдирдилар.

Ҳозирги кунда рассом Тошкент метросининг «Космонавтлар проспекти» станциясини безаш ишларида иштирок этмоқда. Республика Архитекторлар союзининг залида намойиш этилаётган шахсий кўргазмаси эса, унинг ижодини ёркин кўрсатувчи ўзига хос кўзгудир.

Ю. БЕРДИЕВ.

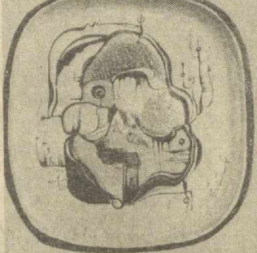

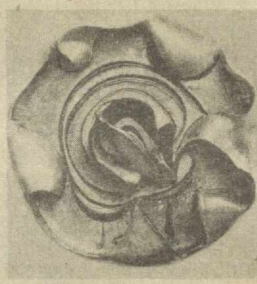

А. Кедрин асарларидан намуналар.

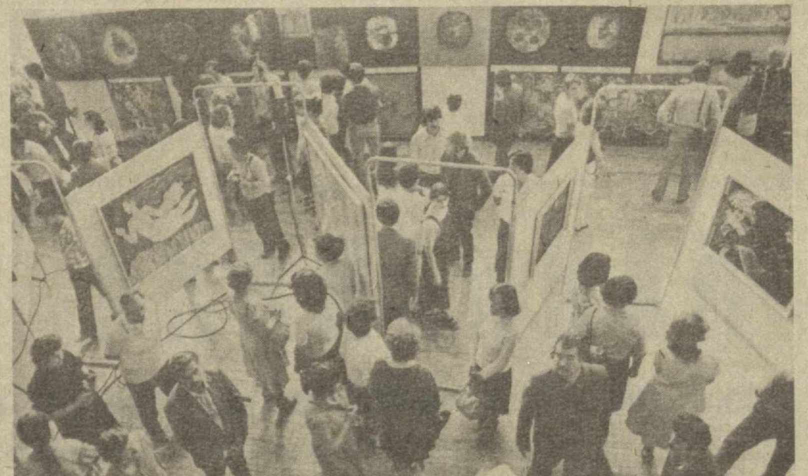

Суратда: кўргазма залида.

В. Дубровский фотолари.

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Носир Маҳмудов пенсияга чиққанлиги муносабати билан уни Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг раиси вазифасидан озод қилди.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

17 ИЮНЬ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Ҳужжатли фильмлар. 10.30 — Будильник. 11.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 12.00 — Здоровье. 12.45 — Тонгги почта. 13.15 — Ҳамма нарсани билишни истайман. 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 14.30 — Музикали киоск. 15.00 — Болалар учун телевизион фильмлар. 16.05 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 16.25 — Мультфильм. 16.35 — Саёҳатчилар клуби. 17.35 — Бугун — медицина ходимлари куни. 17.50 — Хатларингиз асосида. 18.35 — Халқаро панорама. 19.20 — Концерт. 19.55 — Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Оқшом тароналари. 22.35 — Футбол шарҳи. 23.05 — Телефильм. 23.25 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.15 — Ҳужжатли фильмлар. 9.35 — Концерт. 9.55 — Рус тили. 10.25 — Телефильм. 10.55 — Концерт. 11.35 — Телефильм. 11.55 — Дўстларимиз премьералари. 12.25 — Ҳайвонот оламида 13.25 — Сизнинг хонадонингиздаги гуллар. 13.40 — Стадион ҳамма учун. 14.10 — Бошқирд асали. 14.25 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 14.55 — Ҳужжатли фильм. 15.05 — Машҳур совет ижрочилари — Ленин мукофотининг лауреатлари. 16.35 — Мультфильм. 16.40 — Уч карта. Фильм-балет. 17.50 — Телефильм. 18.10 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 18.45 — Болалар хори куйлайди. 19.15 — Икки капитан. Бадиий фильм. 5-серия. 20.50 — Теннис. СССР—Монако. 21.30 — Время. 22.05 — Гиппократ қасами. Бадиий фильм. 23.30 — Спидвей бўйича жаҳон чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.25 — Экранда кинокомедия. Қишлоқ изқувари. 11.45 — Мультфильм. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Ҳужжатли кино экрани. 13.45 — Ўзбекистон спорти. 14.15 — Ёшлик. Оталар сўзи — ақлнинг кўзи. 15.15 — Реклама. 18.00 — Мультфильм. 18.15 — Болалар учун. Ўйлаб топ. 18.55 — Илмий-оммабоп фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ягона оилада. 21.30 — Время. 22.05 — Марҳабо талантлар.

18 ИЮНЬ, ДУШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.35 — Футбол шарҳи. 10.05 Телефильм. 10.40 — Болалар учун фильм. 11.50 — Концерт. 12.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 15.45 — Тележурнал. 16.35 — Болалар учун телефильмлар. 17.45 — Рус қиссалари ва эртаклари музикада. 18.30 — Оналарнинг мактаби. 19.00 — Қувноқ нотачалар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ишлар ва одамлар. 20.05 — Арктикадаги жасорат. 20.35 — Берлиоз ҳаёти. Бадиий фильм. 4-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Василь Биков. Ижоди саҳифалари. 22.55 — Концерт. 23.35 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Илмий оммабоп фильм. 19.00 — Спорт программаси. 20.45 — Халқаро панорама. 21.30 — Время. 22.05 — Бугун ёки ҳеч қачон. Бадиий фильм. 23.30 — Хатларингиз асосида.

ТОШКЕНТ-I. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Ҳаёт каби тирик. 19.00 — Қорақалпоғистон телевидениесининг программаси. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Қорақалпоғистон телевидениеси программасининг давоми. 20.00 Бердах номидаги мукофот лауреати, рассом Ж. Изентоевнинг ижодий портрети. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 Оналар. Спектакль. 23.45 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.45 — Телефильм. 19.00 — Қизиқарли математика. 19.30 — Телефильм. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Кинопрограмма. 21.30 — МОСКВА-II.

РАДИО

17 ИЮНЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Бир жуфт қўшиқ. 9.15 — Табассум. 11.30 — Сиҳат-саломатлик радиожурнали. 12.10 — Ишчинома. 13.30 — Медицина ходимлари учун музикали программа. 15.40 — Театр — микрофон олдида. 18.15 — Халқаро кундалик. 18.30 — Дўстларимиз қўшиқлари. 19.25 — Ёшлик. 20.50 — Фан уфқлари. 21.00 — Табассум. 22.30 — Медицина ходимлари учун концерт.

18 ИЮНЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Оркестр куйлари. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Публицист минбари. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 18.15 — Халқаро кундалик. 19.25 — С. Бобоев романслари. 20.50 — Халқаро ҳаётнинг актуал масалалари. 21.00 — «Шарқ юлдузи» саҳифаларида. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 14072. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 138. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12